

Anuari 2020

Especial Covid-19

**Impacte econòmic,
laboral i organitzatiu
al Tercer Sector Social
de Catalunya**

1	Presentació	2
2	Objectius i metodologia	3
3	Caracterització de la mostra	6
4	Evolució de l'ocupació al Tercer Sector Social de Catalunya	13
5	Afectació en l'activitat de les organitzacions	24
6	Impacte en l'àmbit laboral	29
7	Impacte en l'àmbit econòmic	41
8	Mesures de suport i reptes de futur	52

1

Presentació

Aquest any 2020, la pandèmia de la Covid-19 ens ha obligat a repensar la que hagués hagut de ser la 6a edició de l'Anuari de l'Ocupació del Tercer Sector Social de Catalunya, una recerca anual que va néixer l'any 2014 amb la finalitat de conèixer –de forma àgil, sistemàtica i periòdica– l'estat i l'evolució de l'ocupació en el sector no lucratiu de serveis socials i d'atenció a les persones.

Davant la situació que està vivint el sector en aquesta crisi sanitària que ha esdevingut i esdevindrà crisi social i econòmica, hem optat per reorientar la iniciativa i posar tots els esforços i recursos que tenim en la recerca per poder tenir una foto de quin ha estat l'impacte d'aquesta pandèmia al Tercer Sector Social de Catalunya, posant el focus la dimensió econòmica, laboral i organitzativa.

Per tant, aquest any 2020 l'Anuari de l'Ocupació es reconverteix en l'Anuari Especial Covid-19, una iniciativa que ens permet conèixer quin ha estat l'impacte a curt i mig termini, quina és la situació del sector i quines són les mesures que el Tercer Sector Social de Catalunya necessita per seguir fent front a les creixents necessitats socials del país, acompanyant i donant suport als col·lectius més vulnerables.

L'Anuari Especial Covid-19 és una iniciativa impulsada per La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, amb el suport de la Direcció General d'Economia Social, el Tercer Sector i les Cooperatives de la Generalitat de Catalunya, i elaborada per l'Observatori del Tercer Sector.

2

Objectius i metodologia

2.1. Objectius

Els objectius de l'Anuari Especial Covid-19, impacte econòmic, laboral i organitzatiu al Tercer Sector Social de Catalunya són els mateixos que en les anteriors edicions de l'Anuari de l'Ocupació del Tercer Sector Social de Catalunya, incloent-hi l'especificitat de l'afectació de la pandèmia de la Covid-19 al sector:

- ▲ **Conèixer l'impacte a curt i mig termini de la pandèmia de la Covid-19 a les entitats del Tercer Sector Social.**
- ▲ **Analitzar la situació del Tercer Sector Social durant la primera onada de la pandèmia de la Covid-19.**
- ▲ **Detectar les mesures que el Tercer Sector Social de Catalunya necessita per seguir fent front a les creixents necessitats socials del país.**
- ▲ **Impulsar una nova recollida de dades sobre els indicadors de referència per poder comparar i construir una sèrie de dades que permetin conèixer l'evolució de l'ocupació en el Tercer Sector Social de Catalunya.**
- ▲ **Consolidar l'Anuari de l'Ocupació del Tercer Sector Social de Catalunya com a una eina àgil i sistemàtica per conèixer l'estat i l'evolució de l'ocupació en el Tercer Sector Social de Catalunya.**
- ▲ **Complementar les dades quantitatives amb reflexió i discurs a partir de grups de discussió.**

2.2 Metodologia

A partir dels objectius plantejats s'han fet els següents plantejaments metodològics, que donen continuïtat a la línia de treball iniciada a les edicions anteriors:

Qüestionari

S'ha elaborat un qüestionari breu centrat en els indicadors claus de l'ocupació i l'afectació de la pandèmia de la Covid-19 a nivell econòmic, laboral i organitzatiu. L'enquesta està adreçada a persones que assumeixen tasques de responsabilitat a les àrees de gestió de persones o recursos humans de les organitzacions principalment, encara que hi havia preguntes concretes adreçades a l'àrea econòmica. El qüestionari està adaptat a les organitzacions, facilitant l'accés perquè la persona responsable de cara àrea d'una entitat pugui accedir-hi i omplir les respostes adreçades a la seva àrea en concret.

Aplicació electrònica per la recollida de dades

El qüestionari està disponible en format electrònic per les organitzacions amb una aplicació específica. En concret s'ha fet servir 'SurveyMonkey Pro', que té les possibilitats de personalització, flexibilitat, integració en espais web propis i adequació que la fa adient per una recerca com la de l'Anuari Especial Covid-19.

Continuïtat

El concepte “anuari” ja implica en si mateix continuïtat i actualització sistematitzada. Malgrat el gir que ha fet la present edició de l'Anuari per donar resposta a les necessitats del moment motivades per la pandèmia, s'han mantingut aquelles preguntes referides a l'ocupació del sector, permetent tenir dades d'evolució sobre la matèria.

Dimensió de la mostra

El Tercer Sector Social es caracteritza per la seva diversitat organitzativa. En l'Anuari Especial Covid-19 es treballa per garantir una mostra en grandària i representació adient. Les variables de caracterització com són l'àmbit d'activitat, l'any de constitució i la forma jurídica es consideren en el control de recollida de respostes per tal d'obtenir una mostra versemblant a la realitat.

Davant l'absència de dades censals al sector, s'han de tenir en compte elements tècnics com el marge d'error (el fet d'analitzar els resultats a partir d'una mostra i no del total d'organitzacions implica necessàriament un error d'estimació). Aquest error es pot controlar mitjançant la mida de la mostra i el nivell de confiança.

Selecció d'indicadors claus

L'Anuari Especial Covid-19 parteix de la selecció d'un conjunt d'indicadors en matèria d'ocupació, econòmica i altres elements de les organitzacions que permeten conèixer com està impactant la pandèmia en les entitats del sector. L'experiència assolida en les edicions anteriors de l'Anuari de l'Ocupació ha estat clau en aquest procés i s'ha complementat amb la revisió de diferents estudis i anàlisis de referència en altres àmbits sectorials.

Interrelació amb altres recerques

Donat que es compta amb una mostra general del sector, a l'hora d'elaborar determinades anàlisis sectorials, les dades sorgides dels encreuaments per diferents categories de resposta poden no ser prou àmplies. Per aquest motiu s'enriqueixen amb dades procedents d'anterior edicions de l'Anuari de l'Ocupació del Tercer Sector Social de Catalunya.

Fitxa tècnica

Àmbit: Catalunya

Univers: organitzacions del Tercer Sector Social amb 4 o més persones treballadores

Estudi quantitatiu i qualitatiu

Recollida de respostes a través d'un qüestionari breu en un aplicatiu en línia

Any de referència de les dades: 2019 i 2020 (fins juliol)

Mostra: 121 respostes vàlides d'entitats

Error mostral: +-8,6% en entorn de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) i 95% de confiança

Tractament de les dades quantitatives: estadística descriptiva no paramètrica

3

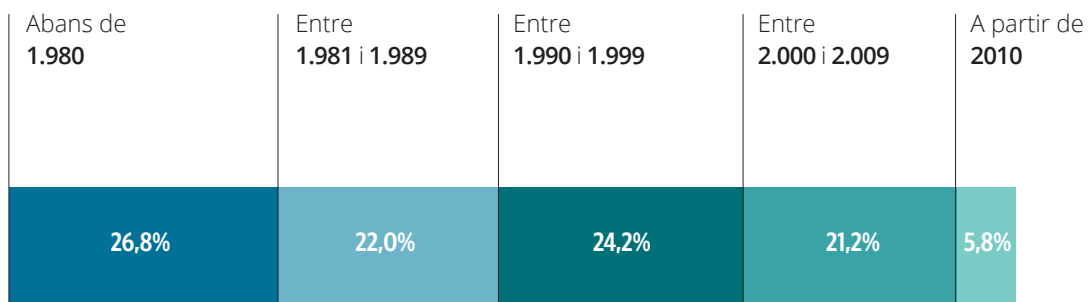
Caracterització de la mostra

La caracterització de la mostra es manté estable en el temps donat que les variables que defineixen les organitzacions del Tercer Sector Social no mostren especials variacions en els darrers anys. A continuació es destaquen alguns trets distintius del Tercer Sector Social català generador d'activitat econòmica i ocupació.

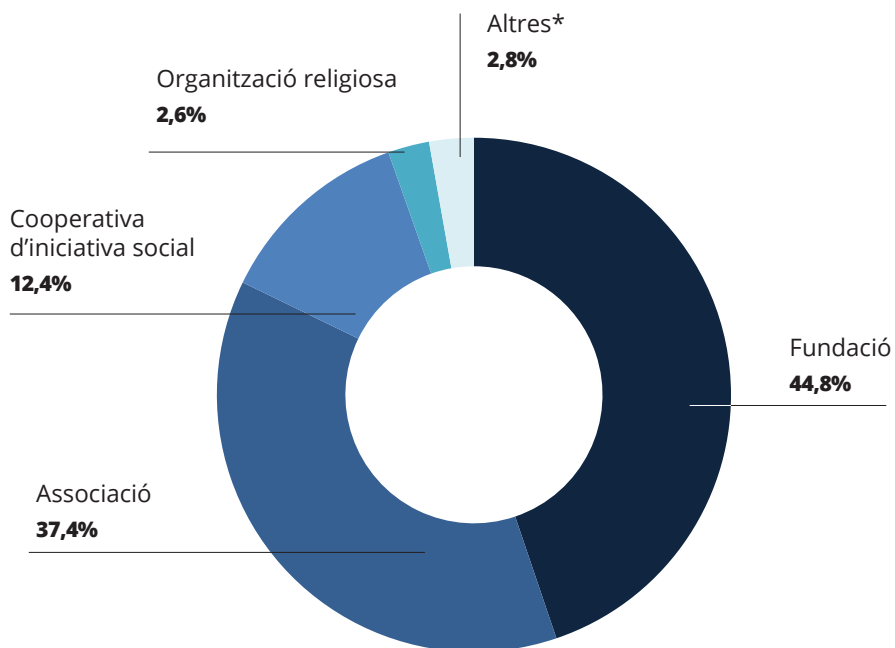
IDEES CLAU

- El Tercer Sector Social està integrat per entitats amb trajectòries més llargues en comparació a la mitjana del sector, el 27,0% d'entitats es van crear al segle XXI.
- Tot i ser un sector divers quant a fórmules jurídiques, les associacions i fundacions són les més freqüents. L'heterogeneïtat de formes jurídiques es fa palesa en el fet que es redueixen pràcticament a la meitat les associacions respecte a la mitjana del Tercer Sector, on les associacions representen el 85,0% segons l'informe de l'associacionisme i el voluntariat a Catalunya (2018).
- Respecte a l'activitat econòmica, les activitats de serveis socials sense allotjament i amb allotjament són predominants, i de forma agrupada representen el 64,6% del total.
- Les entitats actuen principalment en l'àmbit comarcal i en l'àmbit autonòmic, en el 26,3% i el 22,7% dels casos respectivament.
- El volum d'ingressos de les entitats amb 4 o més persones contractades es pot dividir en dos grans blocs bastant equilibrats entre ells: el 52,2% disposen d'uns ingressos inferiors als 2.000.000 € anuals i el 47,8% els superen.
- En els darrers anys s'ha produït un augment general del volum d'ingressos, mentre que l'any 2017 el 22,0% de les entitats estaven per sobre dels 2 milions d'euros, en 2019 han passat a ser el 47,8%.
- Si posem el focus en l'àmbit d'actuació de les organitzacions veiem que tres d'ells es consoliden com els majoritaris: acció social amb infants, joves, famílies i d'altres col·lectius en risc d'exclusió social, atenció a la discapacitat intel·lectual i atenció a la gent gran i/o persones en situació de dependència. El 67,4% de les entitats amb 4 o més persones contractades se situen en aquests tres àmbits.
- Per aprofundir en el coneixement dels diferents àmbits s'han identificat els col·lectius als quals s'adrecen les entitats. Aquests són principalment infants i joves (50,4%) i persones amb discapacitat i les seves famílies (40,2%). En l'Anuari d'Ocupació 2019 els principals col·lectius als quals s'adrecen les entitats eren els mateixos, tot i que tenien una representació inferior, 23,0% infants i joves i 22,0% persones amb discapacitat. Aquestes diferències es donen a causa d'un efecte mostral.
- Les activitats més freqüents al sector es relacionen amb la intervenció socioeducativa (56,4%) i l'atenció continuada (53,5%).

Any de constitució

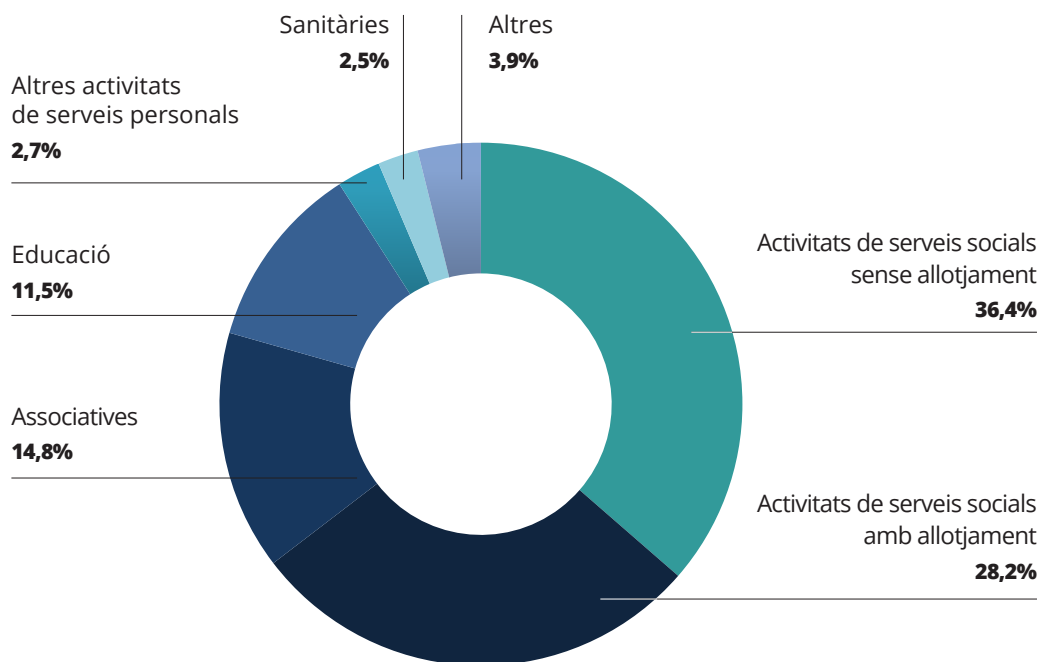

Forma jurídica

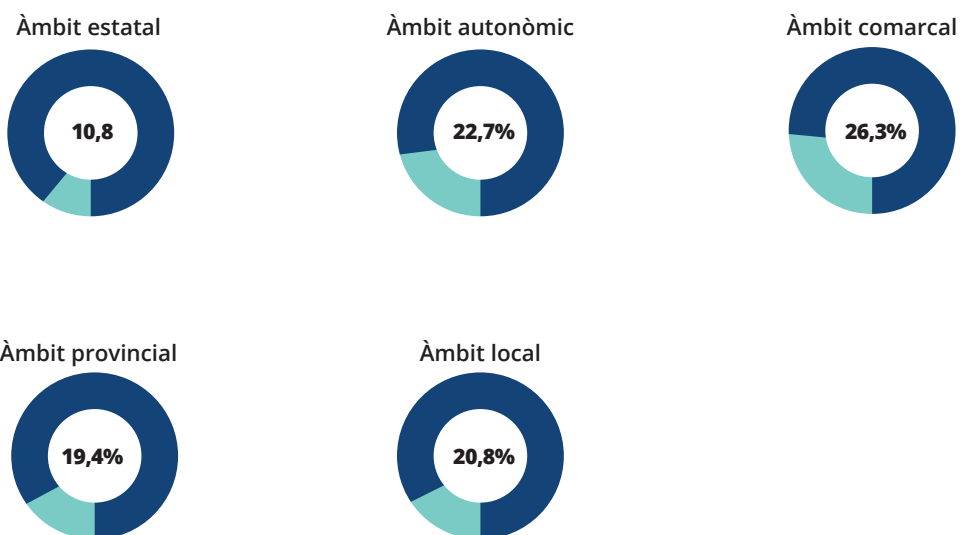
La categoria "Altres" fa referència a organitzacions federatives principalment

Activitat econòmica principal*

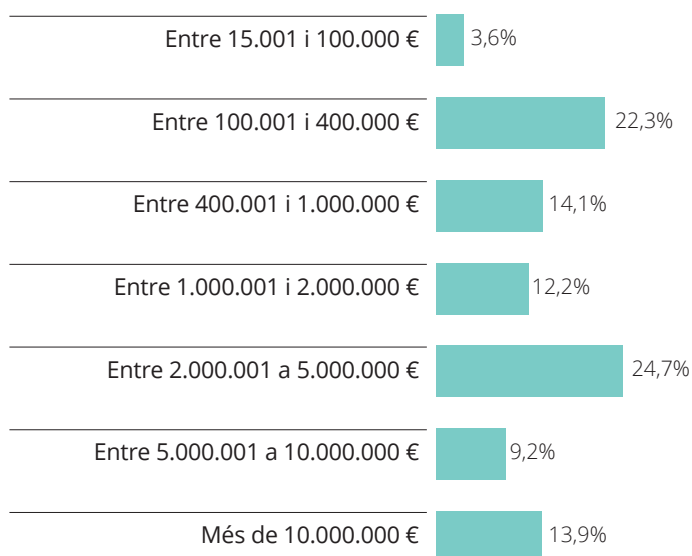

*Classificació d'acord al codi CNAE de les organitzacions

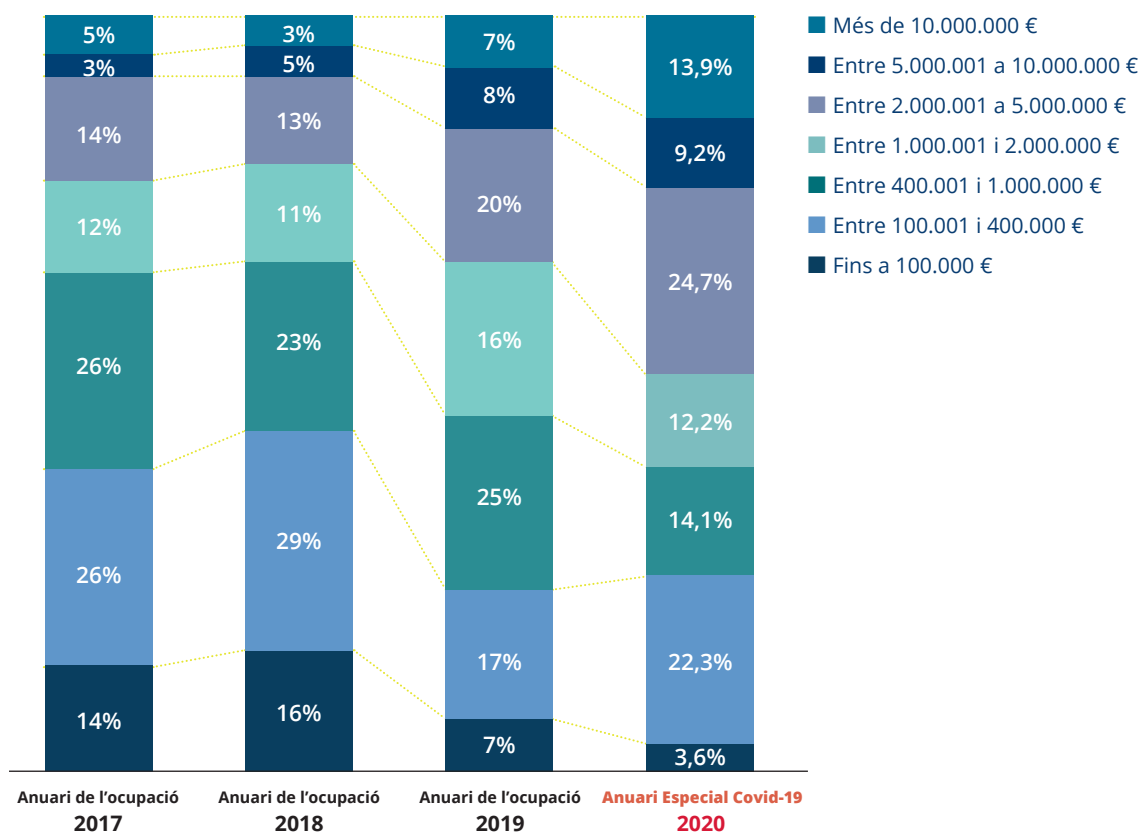
Àmbit d'actuació territorial

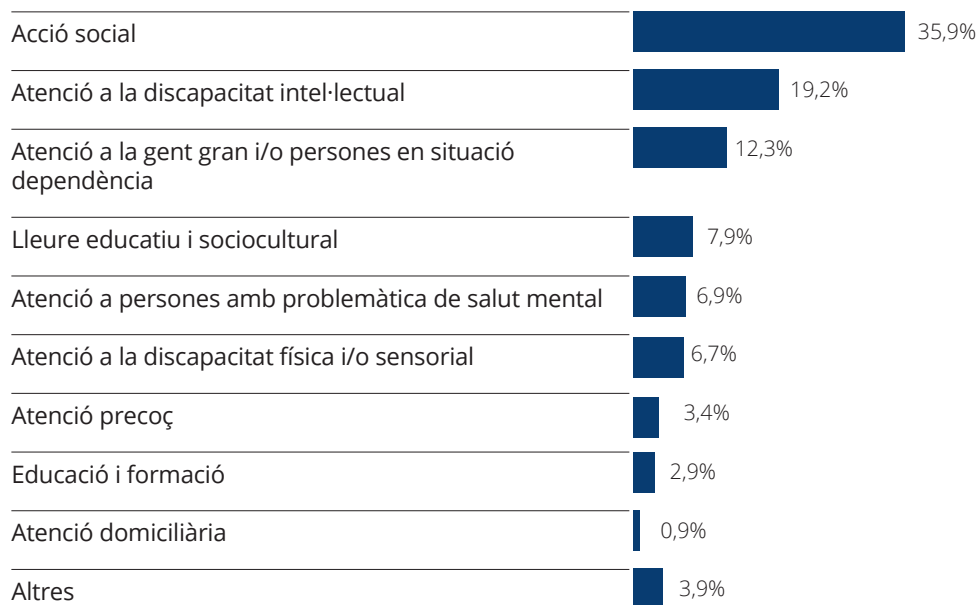
Volum d'ingressos

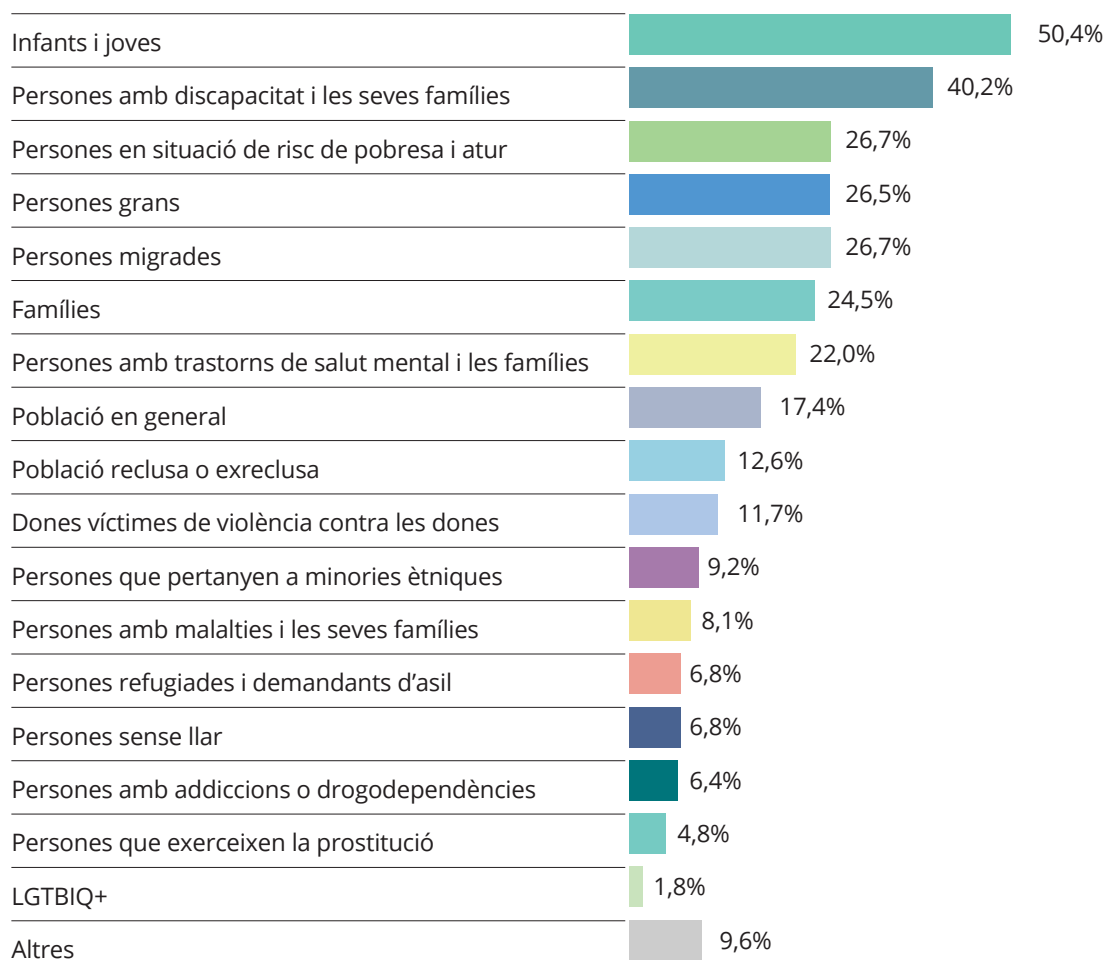
Evolució del volum d'ingressos

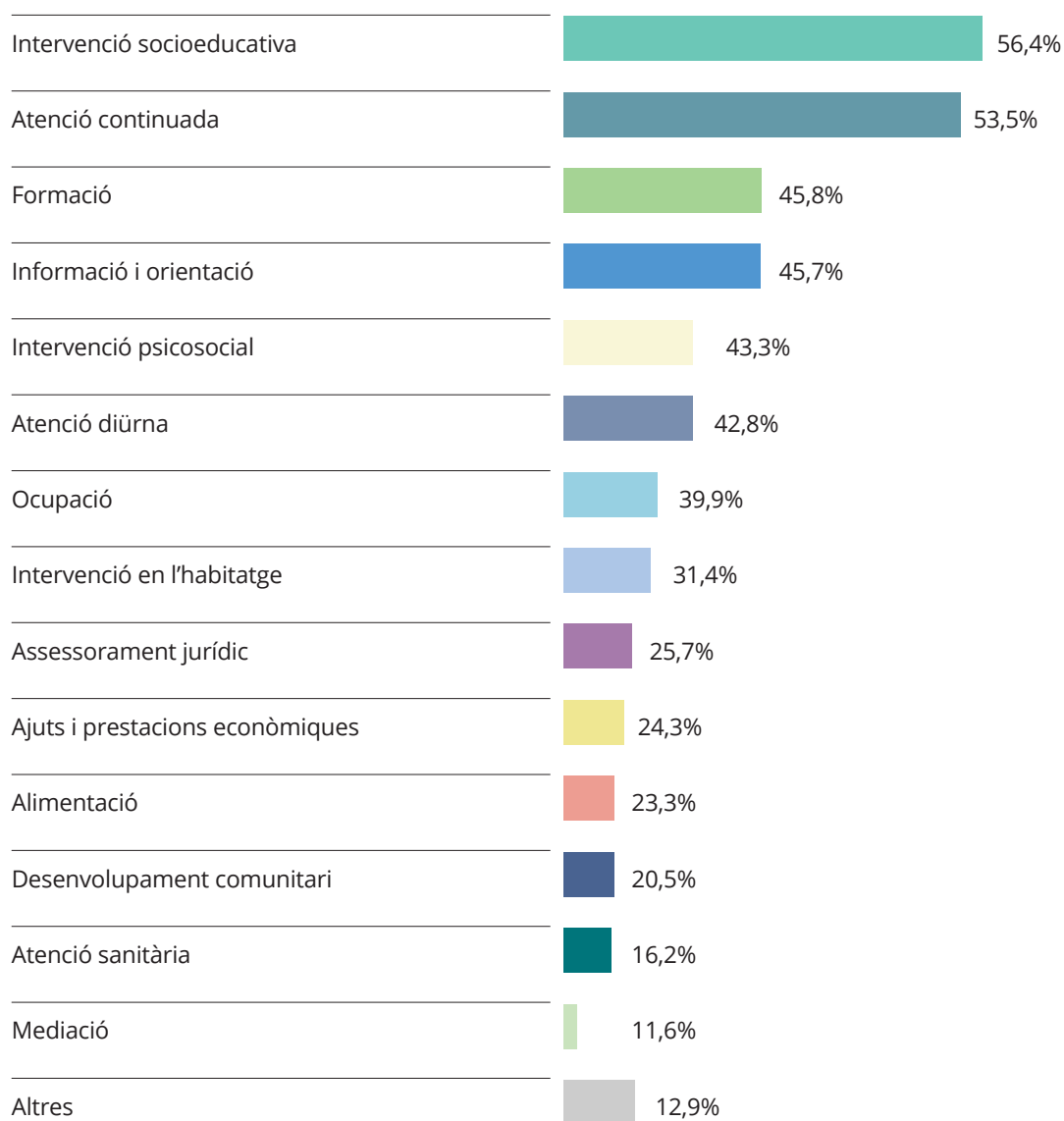
Àmbit d'actuació

Principals col·lectius amb els quals treballen les entitats

Principals activitats realitzades per les entitats

4

Evolució de l'ocupació al Tercer Sector Social de Catalunya

En relació amb l'evolució de l'ocupació, cal tenir en compte que l'Anuari 2020 pren com a referència dues dimensions: en primer lloc, les dades d'ocupació del 2019 (prèvies a l'arribada de la crisi sanitària) amb l'objectiu de dotar de continuïtat a la sèrie de dades de l'Anuari de l'Ocupació i, en segon lloc, apunta a unes primeres dades sobre l'impacte de la pandèmia de la Covid-19 en l'ocupació al Tercer Sector Social, ja durant el 2020.

EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ PRÈVIA A LA PANDÈMIA DE LA COVID-19

IDEES CLAU

- El Tercer Sector Social segueix incrementant l'ocupació per sisè any consecutiu, aproximant-se a valors similars anteriors a la crisi econòmica de l'any 2008. S'estima que el total de la contractació al sector en 2019 és de 98.500 persones, fet que implica un creixement de l'1,5% respecte de l'any anterior, enfront de l'1,4% de creixement del Mercat Laboral Català.
- La presència de dones continua essent majoritària en els equips, superant les tres quartes parts de les persones contractades. Creix en 3 punts la presència de les dones respecte a l'any anterior, en una tendència continuada d'augment sostingut.
- Si comparem l'anterior dada de comportament del conjunt del Mercat Laboral Català s'observa que l'evolució en la contractació des de l'any 2015 també ha estat positiva a favor de les dones, però en menor mesura. En tot aquest període ha crescut un 0,9% la contractació de dones davant del 6,3% al sector.
- El Tercer Sector Social i el mercat laboral català es caracteritzen per estar formats majoritàriament per petites i mitjanes empreses. En concret, el 88,3% de les organitzacions del Tercer Sector Social compten amb menys de 250 persones treballadores i en el cas del Mercat laboral Català aquesta xifra representa el 99,2%.

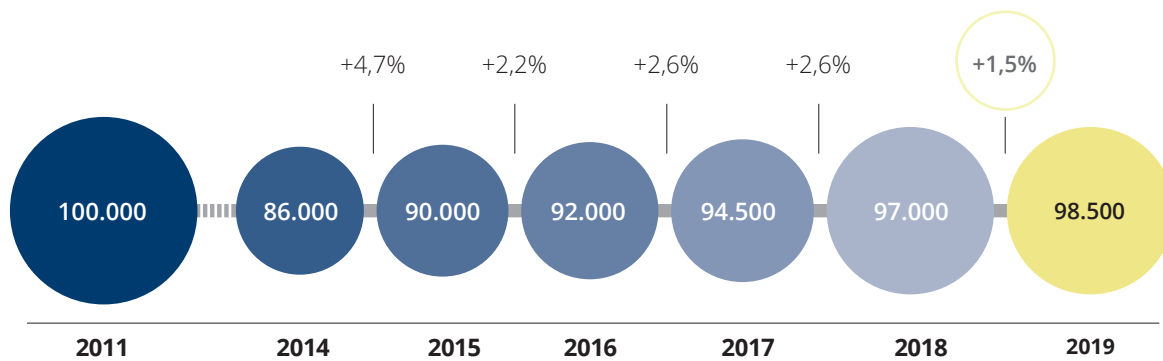
En l'actualitat per definir una empresa es tenen en compte tres criteris: el nombre de treballadors, el volum de negoci anual i el balanç general anual, dels quals cal complir obligatòriament el del nombre de persones treballadores i no superar el lílindar d'almenys un dels altres dos criteris. Una microempresa és la que té menys de 10 persones treballadores i un volum de negoci i balanç general igual inferior a 2 milions d'euros. Una petita empresa té menys de 50 persones treballadores i un volum de negoci i balanç general igual o inferior a 10 milions d'euros.

Per mitjana empresa es considera aquella amb menys de 250 persones treballadores, un volum de negoci anual igual o inferior a 50 milions d'euros i un balanç general de 43 milions o menys. Per últim, les grans empreses són les que disposen de més de 250 persones treballadores i un volum econòmic superior al de les empreses mitjanes.

Per aquest estudi agafem exclusivament la referència del volum de persones contractades. L'evolució de la contractació per trams mostra l'augment progressiu de la contractació al Tercer Sector Social, on la proporció de microentitats es va reduint a favor de les entitats mitjanes. S'observa una tendència a la baixa entre els anys 2015-2017 on, en aquest últim any, presentaria un punt d'inflexió, esdevenint un augment significatiu de les contractacions per mitjanes i grans entitats. Per contrapartida, el mateix any la contractació realitzada per microentitats passaria del 36,2% al 15,6% l'any 2019.

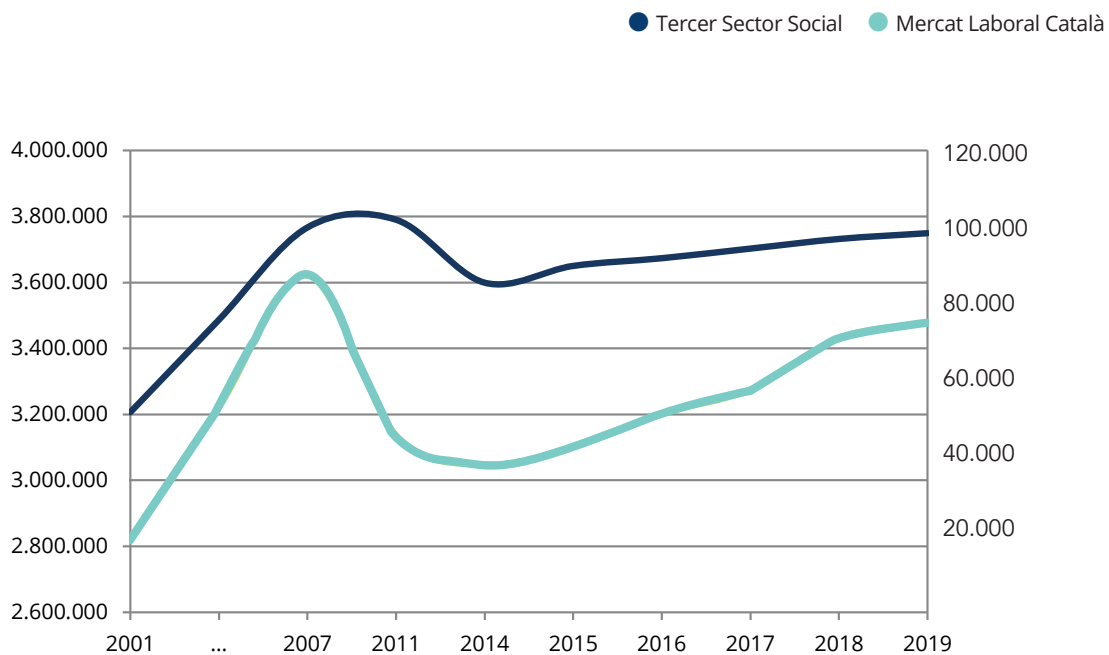
- La contractació al Tercer Sector Social es concentra principalment en entitats petites (36,9%) i mitjanes (35,8%).
- Les dades apunten a una relació entre la forma jurídica i el nombre de persones contractades. Així les organitzacions amb menys de 50 persones contractades acostumen a ser associacions (38,6%) mentre que aquelles que superen les 50 persones contractades són fundacions (57,1%). Les cooperatives d'iniciativa social es distribueixen entre aquests dos grans grups, són heterogènies, tot i tenir una representació pràcticament 10 punts superior en entitats de fins a 50 persones contractades, respecte a les entitats amb més de 50 persones, 17,5% i 8,2% respectivament.
- Hi ha una relació directa entre el nombre de persones contractades i el volum d'ingressos de l'organització: en entitats amb menys de 50 persones contractades el volum econòmic anual principalment se situa entre cent mil i el milió d'euros anual (72,5%), mentre que les entitats amb 50 o més persones contractades disposen d'un volum econòmic anual entre un i cinc milions d'euros (60,0%) o més de cinc milions (40,0%).

Evolució de les persones contractades al Tercer Sector Social

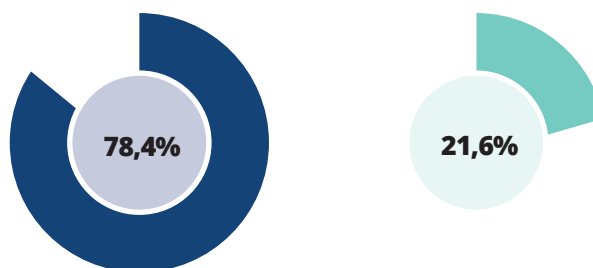
Ha augmentat el nombre de persones contractades un 1,5% respecte al 2018

Tendència de l'ocupació

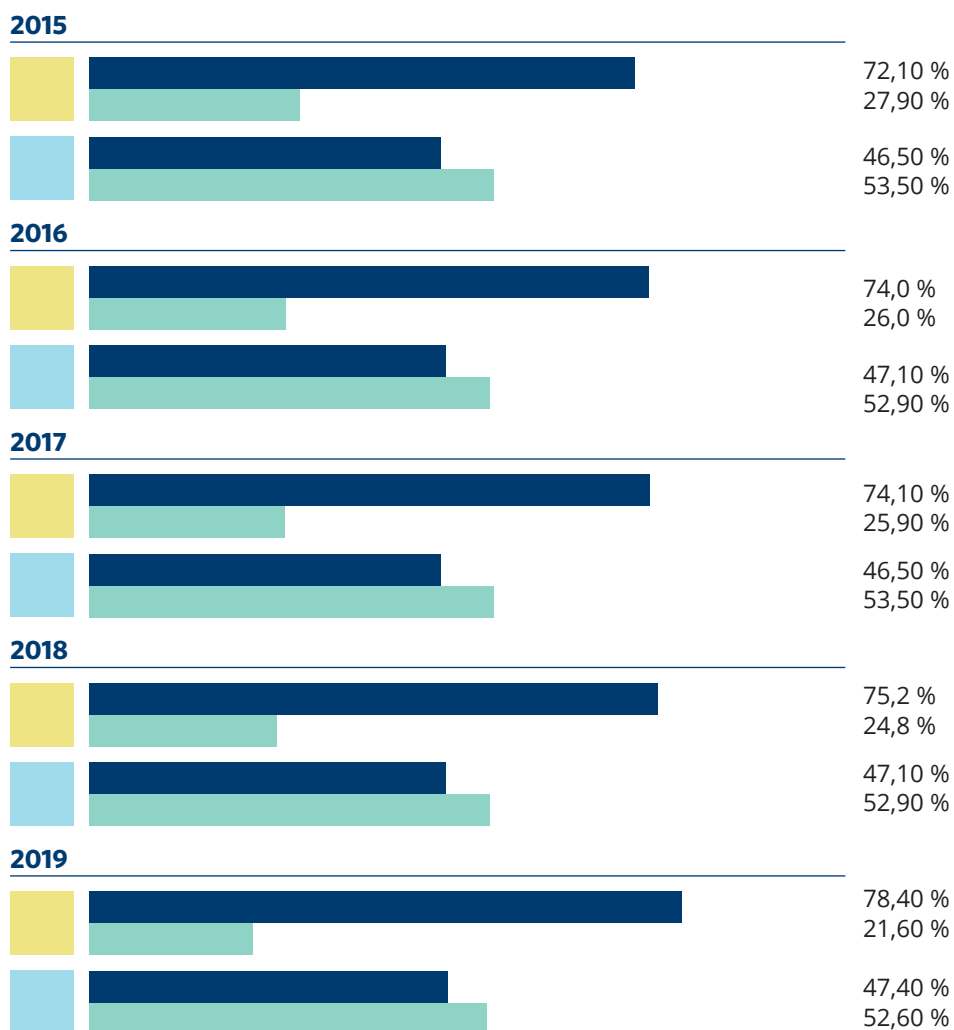
Contractació per sexes

● Dones ● Homes

Evolució de persones contractades al Tercer Sector Social (TSS) i al Mercat Laboral Català (MLC) per sexe

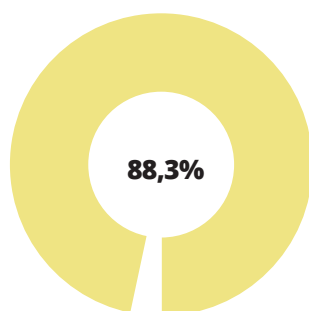
● Dones ● Homes ● Tercer Sector Social ● Mercat Laboral Català

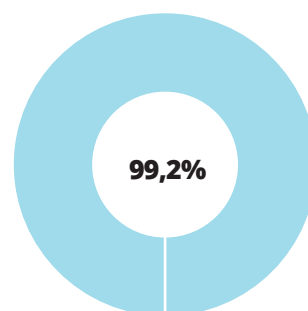
Comparativa entre les PIME al Tercer Sector Social i al Mercat Laboral Català

- 250

TERCER SECTOR SOCIAL

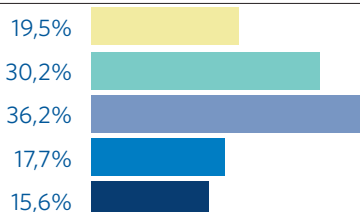

MERCAT LABORAL CATALÀ

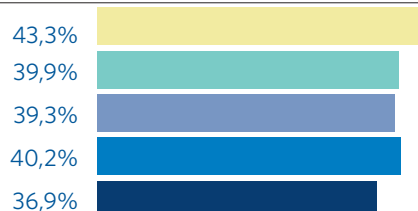
Evolució de la contractació

■ 2015 ■ 2016 ■ 2017 ■ 2018 ■ 2019

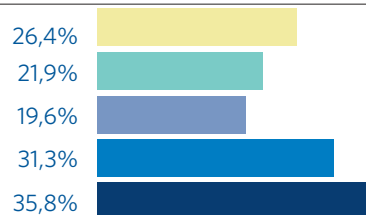
Entre 4 i 9 contractes directes

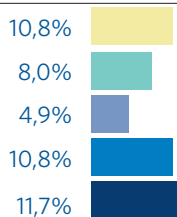
Entre 10 i 49 contractes directes

Entre 50 i 249 contractes directes

250 o més contractes directes

Persones treballadores segons el volum econòmic de les entitats

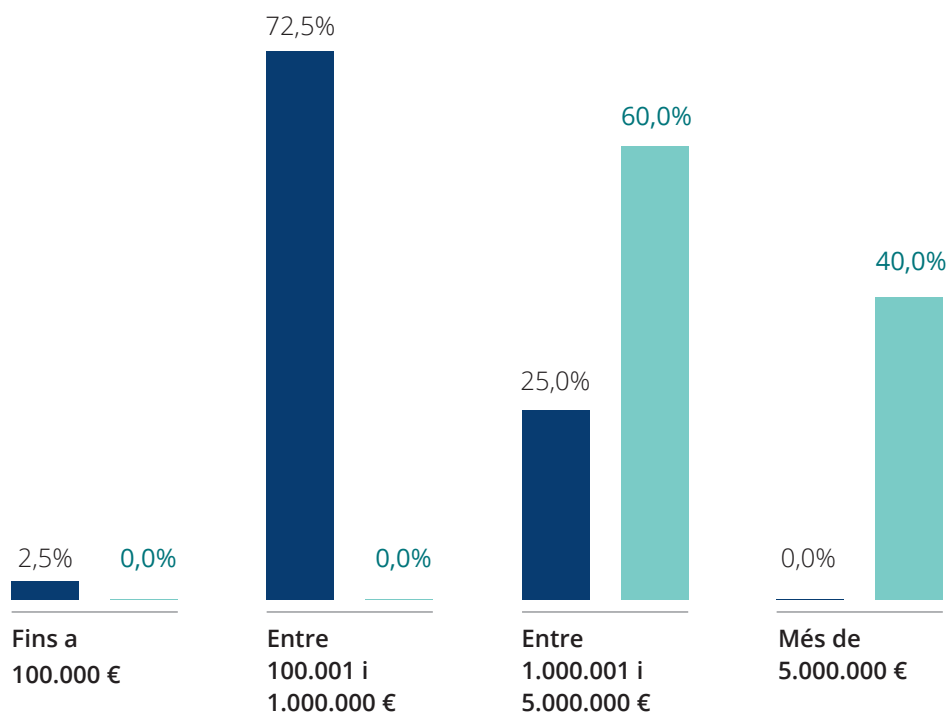
-50

Persones contractades

= / + 50

Persones contractades

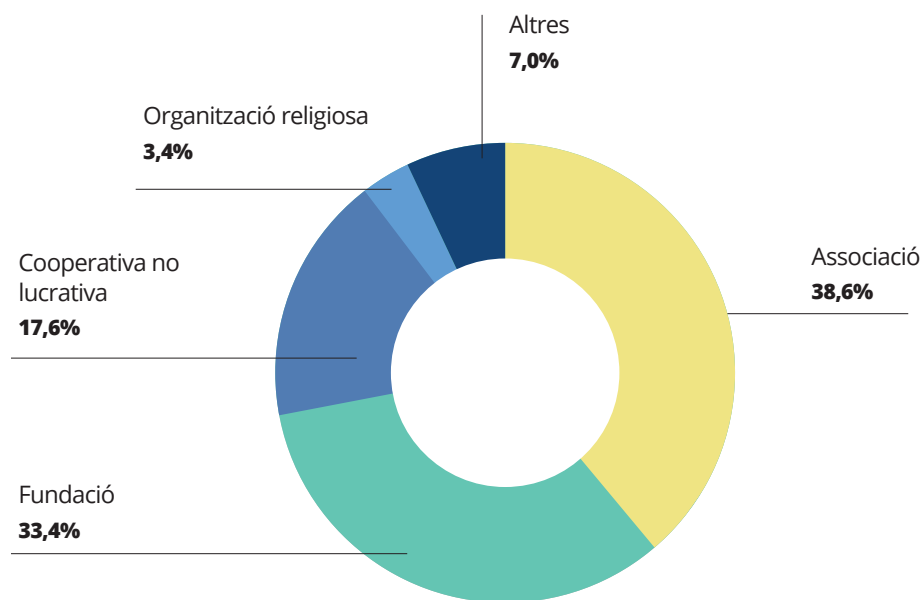

Persones treballadores segons la forma jurídica de les entitats

■ Associació ■ Fundació ■ Cooperativa no lucrativa ■ Organització religiosa ■ Altres

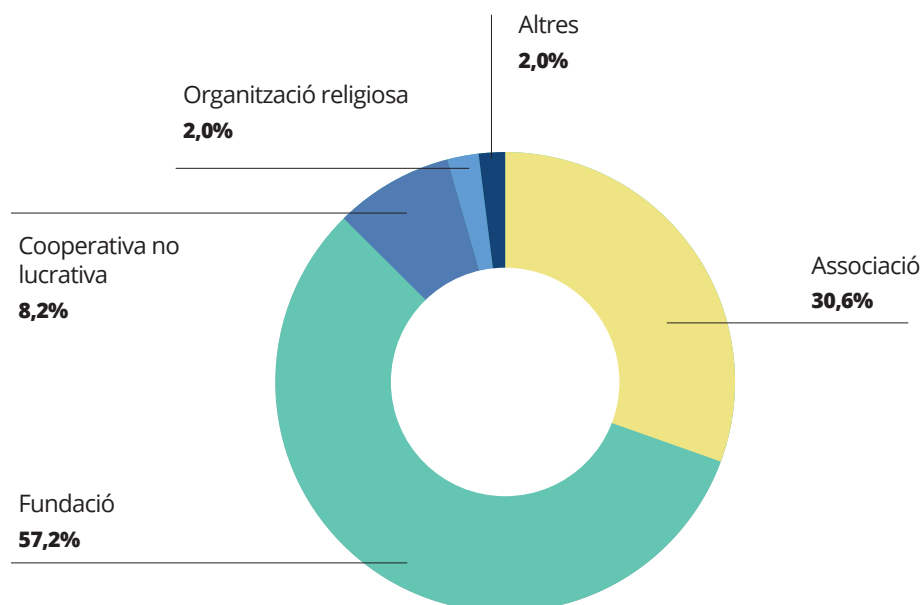
-50

Persones contractades

+ 50

Persones contractades

IMPACTE DE LA PANDÈMIA DE LA COVID-19 EN L'OCUPACIÓ

IDEES CLAU

- La contractació, tot i continuar creixent de manera progressiva durant l'any 2019, s'ha vist alterada per la pandèmia de la Covid-19. Si comparem les dades de contractació del mes d'abril de 2020 (després d'un mes i mig d'estat d'alarma) respecte al mateix període de 2019, els resultats apunten, en global, a una pèrdua d'ocupació del 9,7%.

Aquest impacte és desigual segons els àmbits d'actuació i així com hi ha activitats on l'aturada de l'activitat ha comportat en major mesura aquesta pèrdua d'ocupació (lleure educatiu o atenció domiciliària, per exemple) n'hi ha d'altres on s'ha requerit un reforç addicional dels equips de treball per tal de poder donar resposta a les necessitats de les persones en un context altament complexa (serveis residencials, per exemple).

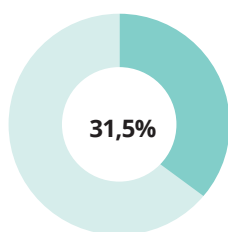
- En ple moment crític de la pandèmia i de l'estat d'alarma, l'abril de 2020, la fotografia que mostra l'estat de situació dels equips professionals de les entitats del Tercer Sector Social és la següent: el 31,5% seguia realitzant atenció directa presencial, el 22,8% del personal estava afectat per un ERTO, el 20,1% teletreballava, sigui parcialment o al llarg de tota la jornada laboral, realitzant tasques d'atenció directa o més administratives i per últim, ressaltar l'ampli nombre de persones en baixa laboral que representaven el 14,4%.

Evolució de les persones contractades de l'abril de 2019 a l'abril de 2020

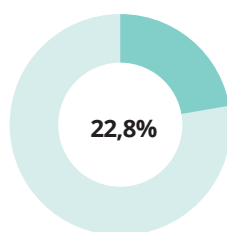
↓
-9,7%

A l'abril de 2020 s'havia perdut aproximadament el 9,7% del total de contractes que havia a l'abril de 2019

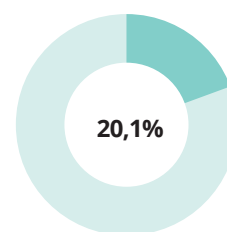
Persones contractades a l'abril de 2020 segons la situació laboral

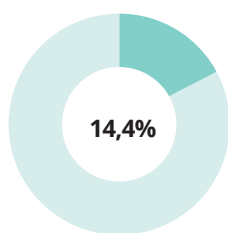
Persones fent atenció directa

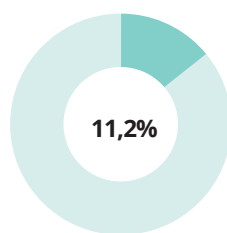
Persones en ERT

Persones fent teletreball

Persones de baixa laboral

Persones en altres situacions

Vam haver de pujar la ràtio d'1:5 a 1:3 (a la llar residència), amb el que hem necessitat més gent, hem contractat més gent.

La majoria de persones que realitzaven teletreball estaven fent atenció directa, per exemple en residències sí que feien atenció directa, però l'atenció en els serveis tancats, serveis de dia, es feia a través de teletreball.

5

Afectació de la Covid-19 en l'activitat de les organitzacions

La crisi sanitària, social i econòmica provocada per la Covid-19 ha impactat directament en el dia a dia de les entitats del Tercer Sector Social, que han desenvolupat un paper essencial en l'atenció als col·lectius vulnerables. En aquest context la majoria de les entitats socials han pogut mantenir la seva activitat amb un esforç extraordinari i amb gran capacitat d'adaptació a la nova realitat.

IDEES CLAU

- El 41,8% de les entitats del Tercer Sector Social van adaptar els seus serveis i activitats a les normatives vigents aplicades a causa de la pandèmia durant la primera onada i van poder continuar realitzant l'atenció als col·lectius.
- En xifres globals, si comparem el nombre de persones ateses l'abril de 2020 respecte al mateix període l'any anterior, resulta que aquest ha disminuït l'1,3%. Aquesta lleugera disminució, en el moment crític de la pandèmia (abril 2020) es pot relacionar amb els serveis diürns tancats, amb els serveis vinculats a les escoles, també tancades, els serveis d'educació i formació, o l'atenció domiciliària on va haver-hi clarament una davallada d'usuaris per la por als contagis, entre d'altres. Per contra, les entitats que duen a terme activitats d'ajuts i prestacions econòmiques van incrementar el nombre de persones ateses com a resposta a la cobertura de necessitats bàsiques.
- Les entitats del Tercer Sector Social afirmen que, fins al juliol de 2020, la pandèmia ha afectat l'activitat ordinària, tot i que el 41,8% ha continuat amb la seva activitat adaptada a la nova normalitat. Per contra, el 24,4% afirma que l'activitat s'ha reduït i el 14,5% que s'ha aturat l'activitat, en especial les entitats d'educació i formació i de lleure educatiu i sociocultural.
- Per fer front a la complexitat del context de pandèmia en la gestió de serveis d'atenció a les persones, el rol de les entitats de segon nivell (federacions) ha estat clau: un 56,9% de les entitats afirma que els recursos més útils per fer front a la pandèmia han vingut de la federació de referència. El 43,9% identifica i reconeix el suport de La Confederació.

Comparativa de les persones ateses en els mesos de 2019 i 2020

↓
-1,3%

L'abril de 2020 l'atenció a les persones ha disminuït l'1,3% respecte a l'abril de 2019.

Segons l'àmbit d'actuació

95,0%
Atenció domiciliària

95,0%
Educació i formació

Segons tipologia d'activitat

63,9%
Mediació

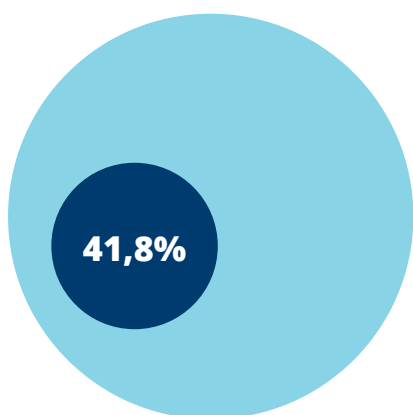
60,5%
Desenvolupament comunitari

60,6%
Formació

Les entitats que més han patit el descens d'atenció són les dedicades a l'atenció domiciliària i l'educació i la formació. Segons la tipologia d'activitats, les entitats que més han disminuït l'atenció són les que realitzen mediació, desenvolupament comunitari i formació.

Afectació de la pandèmia a l'activitat ordinària

El 41,8% de les entitats afirma que l'activitat ordinària s'ha mantingut, però adaptada a la nova normalitat.

Procedència dels recursos més útils per fer front a la pandèmia (informació, suport, assessorament, etc.)

56,9%

Federació de referència

51,2%

Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies
de la Generalitat

El 56,9% de les entitats afirma que els recursos més útils per a fer front a la pandèmia provenen de la federació de referència.

47,4%

Departament de
Salut de la Generalitat

43,9%

La Confederació Empresarial del
Tercer Sector Social de Catalunya

Amb la Covid-19, la llar residència s'ha convertit en residència 24 hores 7 dies a la setmana, amb les persones absolutament confinades; persones que habitualment sortien els caps de setmana i afluixaven per tant la pressió del personal. En canvi en aquesta ocasió ha sigut una pressió sostinguda des del 14 de març [...] Per una altra banda, les activitats que fèiem de lleure o de formació han quedat aturades.

6

Impacte en l'àmbit laboral

El nou context ha implicat una ràpida adaptació de l'organització del treball per tal de poder fer front a l'excepcionalitat del moment i, sempre que fos possible, assegurar l'atenció a les persones. En aquest sentit, han estat moltes les mesures adoptades en matèria laboral.

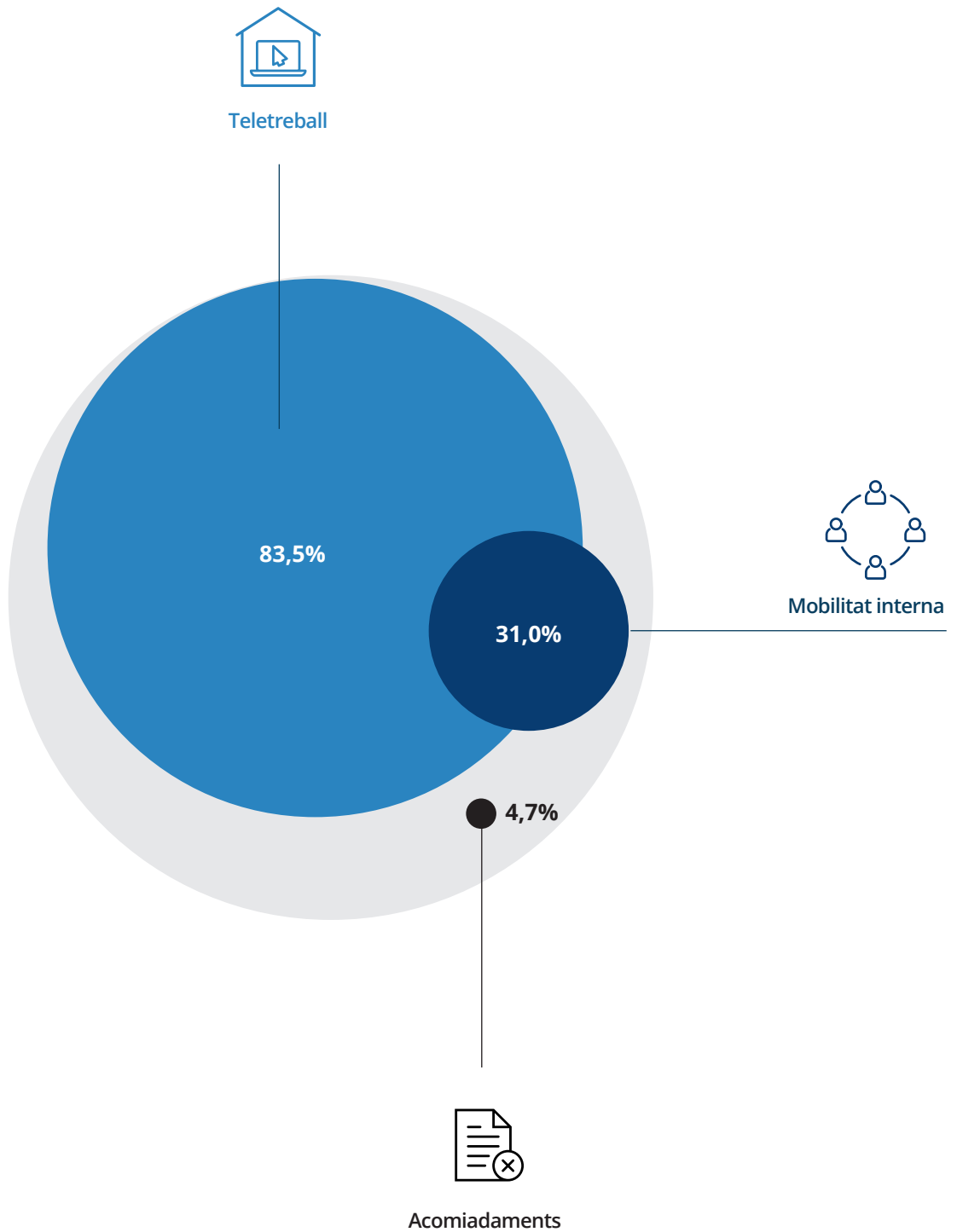
IDEES CLAU

- El 83,5% de les entitats han adoptat el teletreball per aquelles posicions laborals que ho permeten. El 31,0% de les entitats ha apostat per la mobilitat interna per tal de reforçar equips d'atenció directa i evitar ERTO i acomiadaments. Els resultats mostren que les estratègies han funcionat, ja que són perquè les entitats que han acomiadat a persones treballadores, només el 4,7% de les entitats ha aplicat acomiadaments.
- En la majoria dels casos, malgrat que les mesures per la contenció de la pandèmia no van donar cap marge a la planificació, la implantació del treball a distància ha permès seguir aplicant la normativa de prevenció de riscos laborals en el 82,6% dels casos.
- Si bé és cert que la implantació del teletreball es fa de manera precipitada, ja de bon principi les entitats plantegen mesures de conciliació entre la vida laboral i la familiar. En aquest context el 88,9% opten per la flexibilització horària de les jornades laborals, permetent una millor adaptació a les necessitats de cada persona treballadora; el 13,8% ha reduït les jornades laborals mantenint el salari; i el 7,8% han aplicat altres mesures de conciliació, com per exemple la creació d'una bossa d'hores a recuperar en els mesos posteriors.
- La majoria dels ERTO aplicats al Tercer Sector Social han estat vinculats a causes de força major (92,3%), és a dir, que venen determinats per l'obligació de tancament de l'activitat executada, d'acord amb el RD 432/2020, pel qual es declara l'estat d'alarma, o bé perquè una normativa autonòmica o local ho ha decretat. Per contra, la modalitat per causes objectives s'ha aplicat en menor grau (7,7%).
- Les entitats amb àmbits d'actuació d'atenció a la discapacitat intel·lectual i el lleure educatiu i sociocultural són les més afectades pels ERTO. Del total d'ERTO realitzats pel sector, el 30,5% i el 20,2% respectivament, se situen en entitats d'aquests àmbits.
- El principal motiu dels ERTO ha estat el tancament de serveis i centres (48,4%), i la majoria en la modalitat de suspensió del contracte de treball (81,3%) i de forma menys habitual, de reducció de la jornada laboral (68,7%).

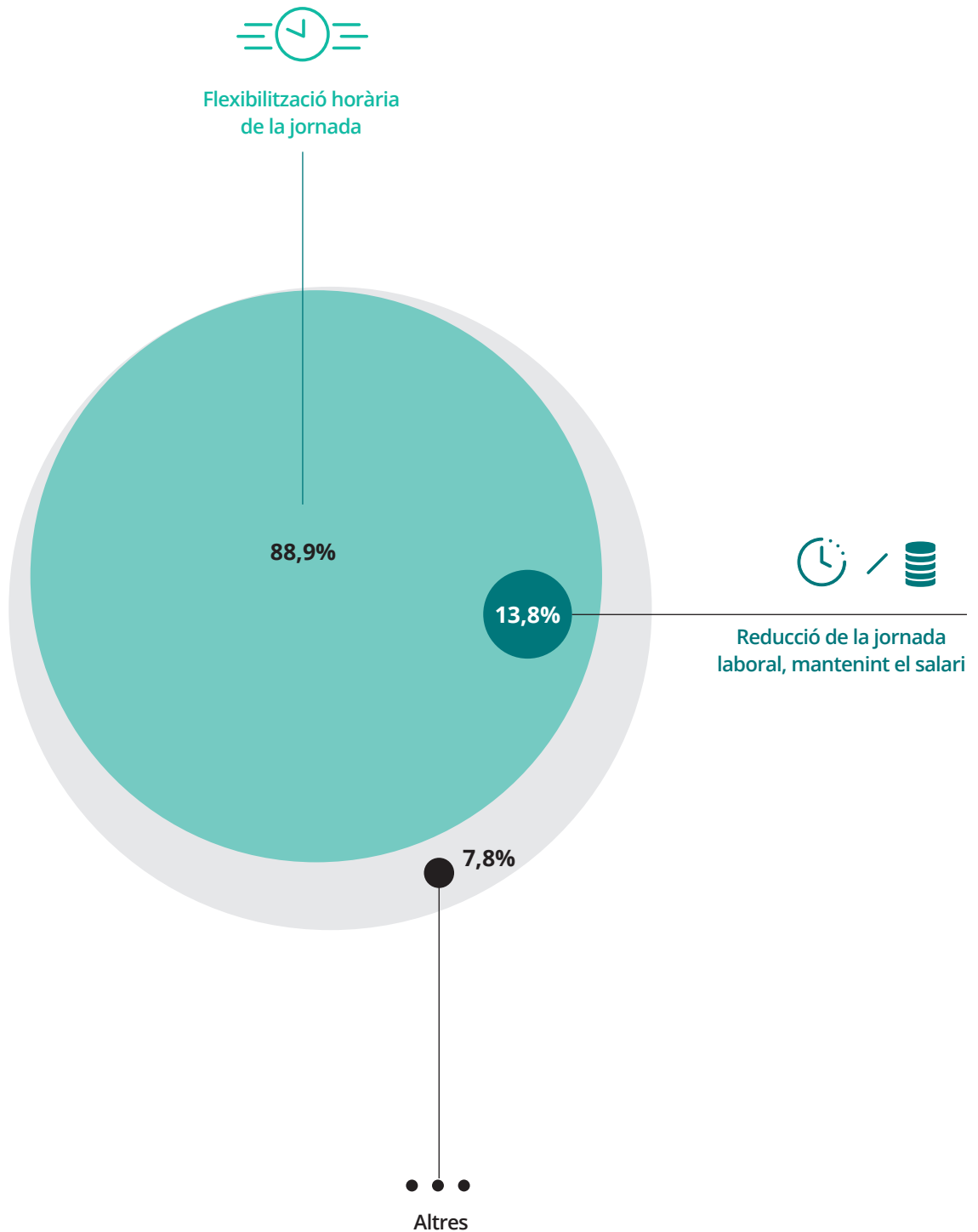
- Els ERTOs han afectat principalment als equips d'atenció directa (77,0%). Aquesta dada es relaciona amb el fet que l'estat de la Covid-19 dificultava la realització de l'atenció directa a causa dels riscos de contagi. En menor grau les categories més afectades han estat els equips tècnics d'estructura (59,8%) i el personal administratiu (60,4%), els comandaments intermedis (53,3%) i direcció i gerència (50,0%).
- El 40,3% de les entitats han complementat la prestació per desocupació a tot el personal afectat per l'ERTO. El 13,3% de les entitats afirma que ha pogut complementar només a una part del personal.
- Al Mercat Laboral Català el 22,4% de les persones treballadores han estat afectades per un ERTO, el que suposa 721.989 persones. Per contra, les persones treballadores afectades per un ERTO al Tercer Sector Social representen el 20,9% del total de persones treballadores del sector, el que suposa més de 20.500 persones afectades.
- Durant la primera onada de la pandèmia, el 30,8% de les entitats han aplicat mesures de mobilitat interna per cobrir les vacants causades per les baixes laborals i per la necessitat de reforçar determinats serveis.
- En menor grau, les entitats han aplicat mesures de mobilitat externa (9,1%). Les mesures de mobilitat externa venien condicionades per les instruccions i mesures extraordinàries adoptades pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Les principals resistències detectades derivades d'aquestes mobilitats s'atribueixen a la por al contagi i la transmissibilitat a familiars vulnerables.
- El 70,7% de les entitats que compten amb persones treballadores realitzant atenció directa presencial al mes d'abril de 2020 afirmen que s'han modificat les jornades d'aquestes persones per adaptar-se a la nova situació generada per la pandèmia.
- El 98,7% de les entitats afirma que disposaven de materials de protecció per a tot el personal d'atenció directa presencial, en especial amb mascaretes, guants i hidrogel. Els principals canals d'obtenció d'aquest material de protecció van ser els proveïdors habituals (54,0%), canals establerts per l'autoritat pública competent (44,2%) i a través d'iniciatives solidàries (42,5%). En menor mesura es van obtenir gràcies a través de l'empresa de protecció de riscos laborals (3,2%) i a través d'altres canals (12,0%), principalment nous proveïdors.

- El 52,0% de les entitats afirmen que van tenir accés a proves diagnòstiques com la PCR o altres durant el primer semestre de 2020. D'aquestes entitats que van poder accedir a les proves diagnòstiques, el 44,8% va realitzar-les a més del 75% de la plantilla total. El canal principal a partir del qual es van obtenir l'accés va ser a través de l'autoritat pública sanitària en el 79,5% dels casos, encara que cal destacar el 16,3% d'entitats que van accedir gràcies als recursos de l'entitat i el 4,2% que va accedir a través d'una combinació d'aquests dos canals principals.
- El 98,7% de les entitats afirma que disposaven de materials de protecció per a tot el personal d'atenció directa presencial, en especial amb mascaretes, guants i hidrogel. Els principals canals d'obtenció d'aquest material de protecció van ser els proveïdors habituals (54,0%), canals establerts per l'autoritat pública competent (44,2%) i a través d'iniciatives solidàries (42,5%). En menor mesura es van obtenir gràcies a l'empresa de protecció de riscos laborals (3,2%) i a través d'altres canals (12,0%), principalment nous proveïdors.
- Amb la pandèmia de la Covid-19 el nombre de persones en situació de baixa laboral ha augmentat exponencialment. Si comparem el nombre de baixes al mes d'abril de 2020 respecte al mateix període de l'any 2019 resulta que aquest indicador s'ha incrementat un 127,9%.
- Aquesta situació així com els confinaments preventius per haver estat en contacte amb persones positives de Covid-19 va incrementar molt significativament la complexitat de la gestió de persones i la necessitat de reforçar permanentment els equips de treball per assegurar l'atenció als col·lectius.

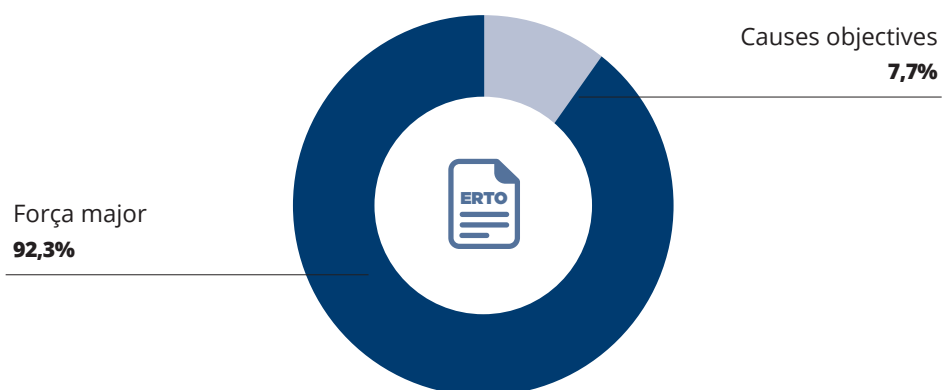
Mesures laborals aplicades per les entitats

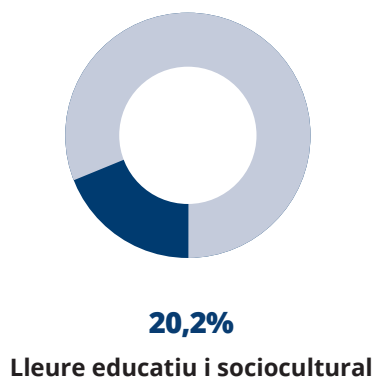
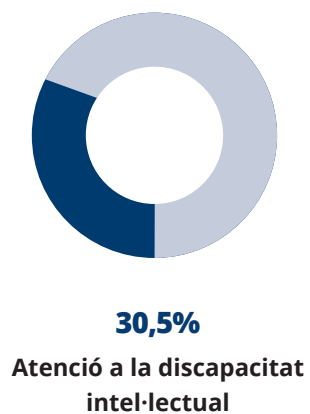
Mesures aplicades de conciliació familiar i laboral

Modalitat de l'ERTO aplicat

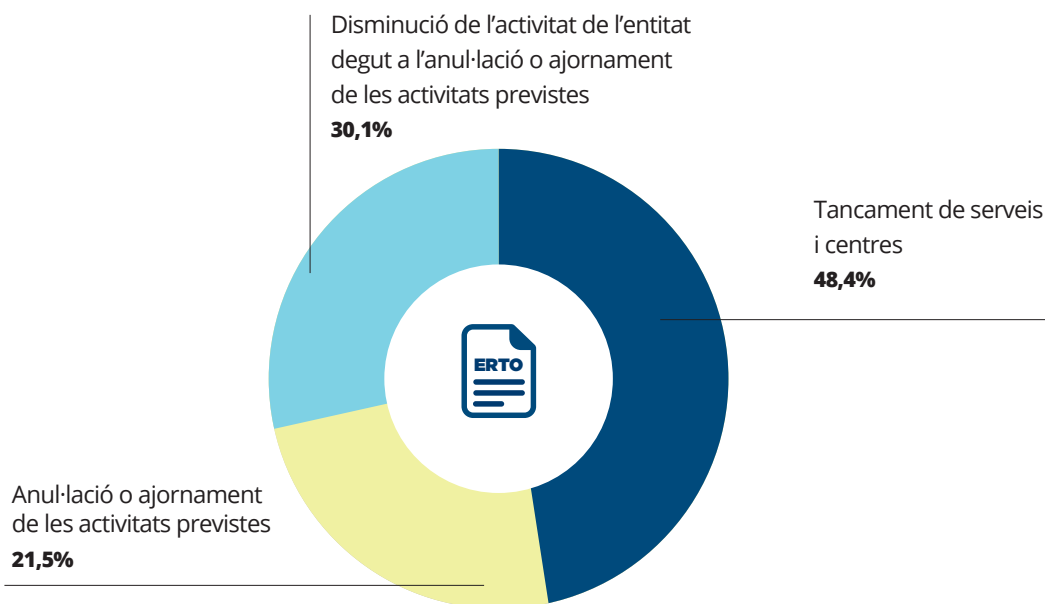

Àmbits més afectats per ERTO

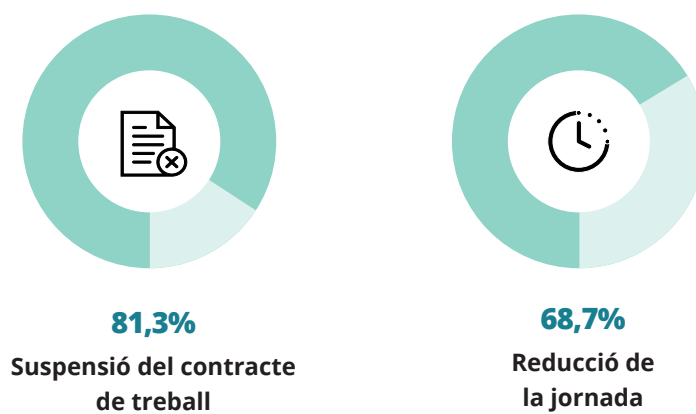

El 50,7% dels ERTO realitzats en el Tercer Sector Social corresponen als àmbit de l'atenció a la discapacitat intel·lectual i del lleure educatiu i sociocultural.

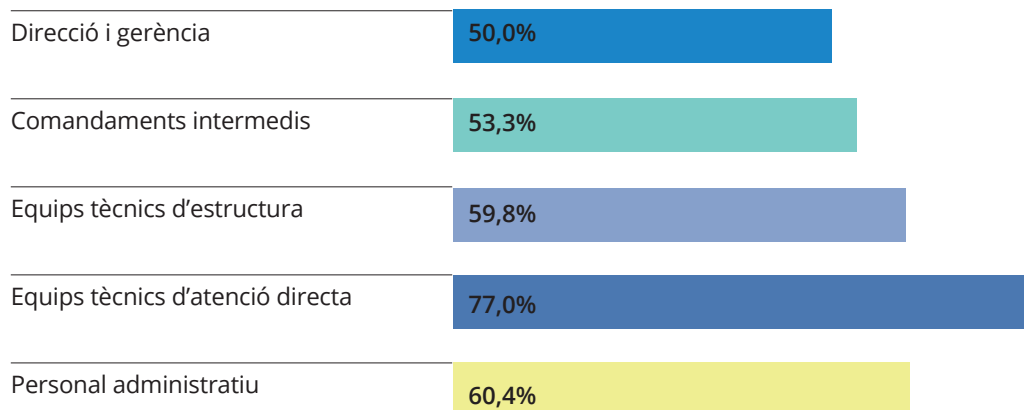
Motius de l'aplicació de l'ERTO

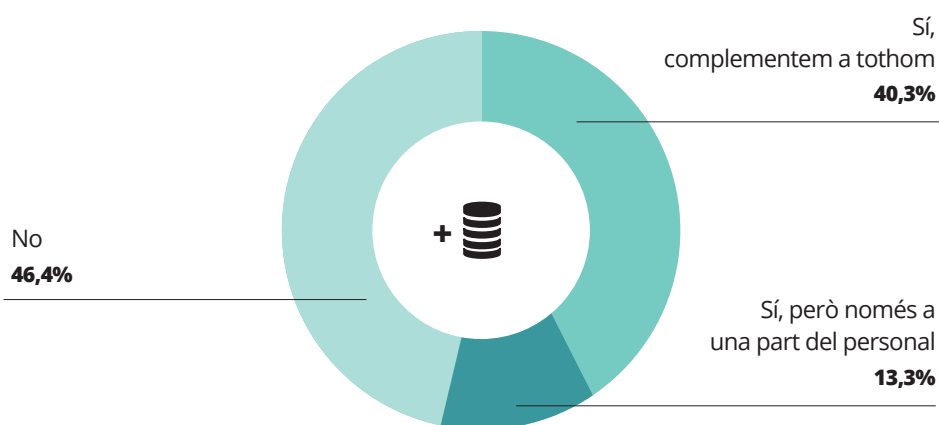
Tipus d'ERTO aplicats

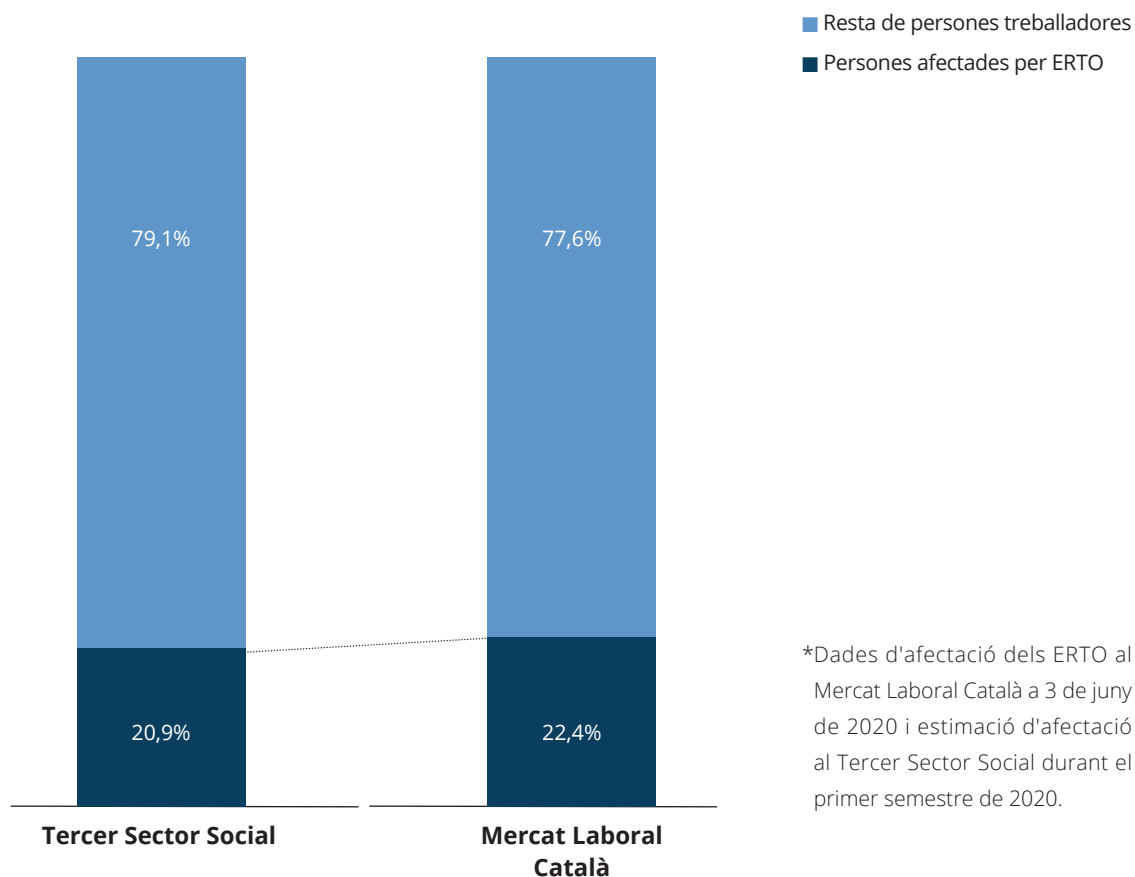
Afectació dels ERTO segons categoria professional

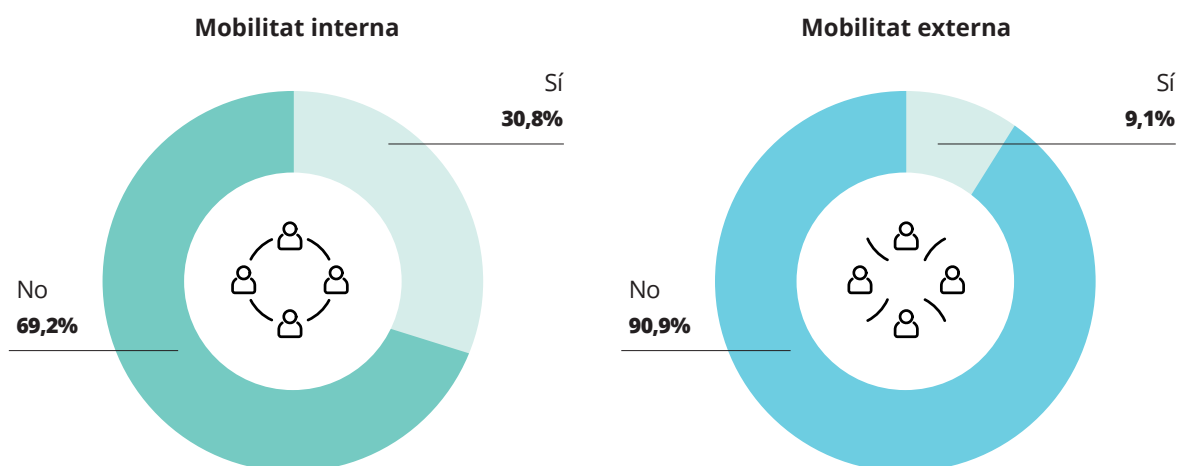
Entitats que han complementat la prestació del personal afectat per l'ERTO

Comparativa de persones afectades pels ERTO al Tercer Sector Social i al Mercat Laboral Català*

Entitats segons l'aplicació de mesures de mobilitat

Mesures preses per a les persones treballadores d'atenció directa presencial

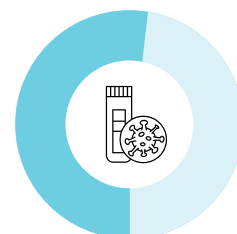
ATENCIÓ DIRECTA PRESENCIAL

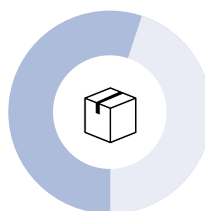
70,7%
Modificació de jornades

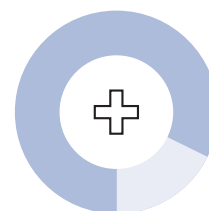
98,7%
Accés a material de protecció

52,0%
Accés a proves diagnòstiques

54,0%
Proveïdors habituals

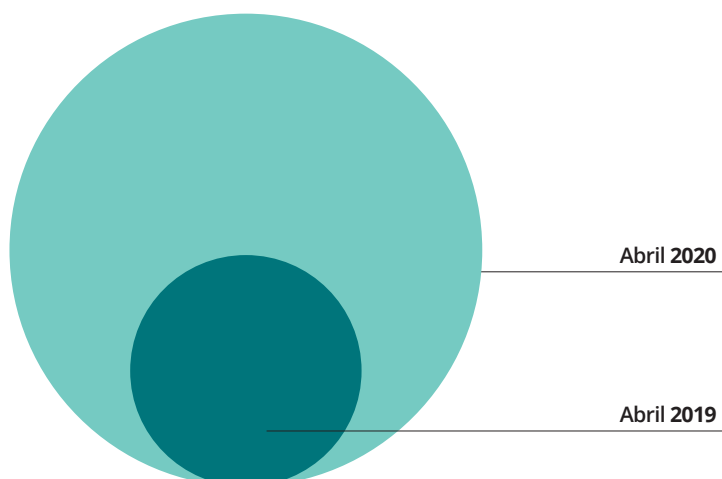
79,5%
Autoritat pública sanitària

Comparativa de les baixes laborals (abril 2019/2020)

Baixes laborals

+127,9%

Abril 2020

Abril 2019

En el cas dels serveis ocupacionals i d'inserció laboral sí que s'ha hagut de recórrer als ERTO perquè va haver un moment en el que es va suspendre la presencialitat de l'atenció i no es va habilitar la possibilitat del treball a distància fins al juny de 2020.

Ens hem trobat amb problemes d'aplicació dels criteris de prevenció. Hi havia gent que contemplaven 15 dies d'aïllament des del moment del possible contacte amb postiu de Covid, i en altres casos es comptaven 15 dies des del dia que aconseguien els resultats de la PCR, que potser era 5 o 7 dies després. Per tant, sovint hem estat perdent gent molts més dies dels que eren estrictament necessaris, per la disparitat de criteris de Salut.

7

Impacte en l'àmbit econòmic

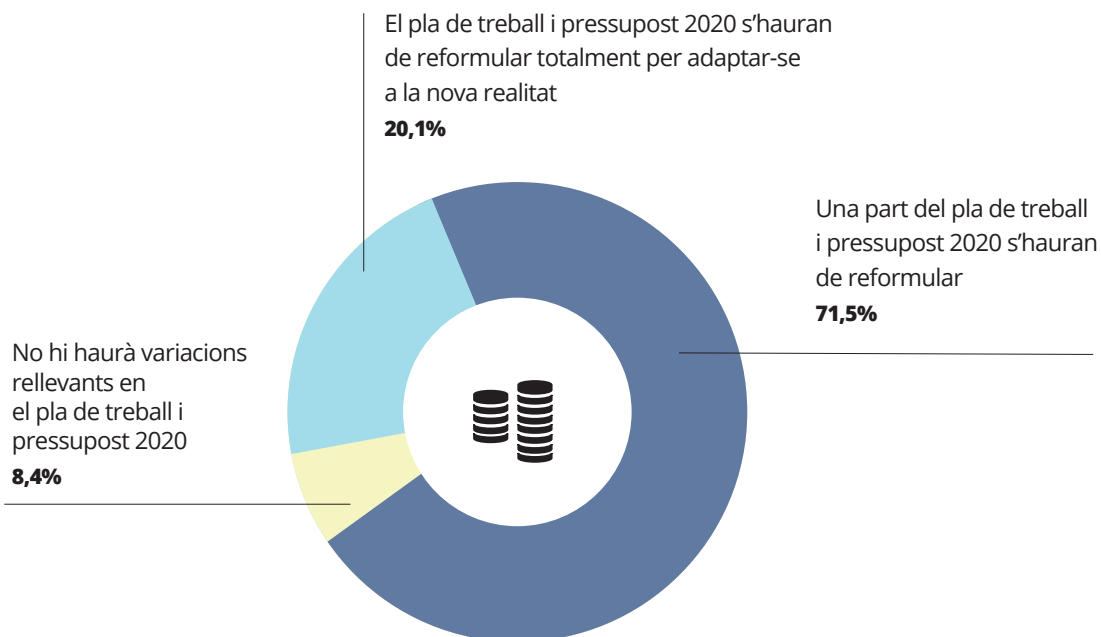
El Tercer Sector Social ja va encarar la pandèmia de la Covid-19 molt baix de defenses després de més de deu anys d'infrafinançament, que malauradament sembla que ha esdevingut crònic. Més enllà de la seva clara funció social, el Tercer Sector és generador d'activitat econòmica i ocupació, és un aliat estratègic de les administracions públiques en la provisió de serveis socials i d'atenció a les persones, les més vulnerables, i està patint, com molts altres sectors, i amb les seves particularitats, els efectes econòmics de la crisi de la Covid-19.

IDEES CLAU

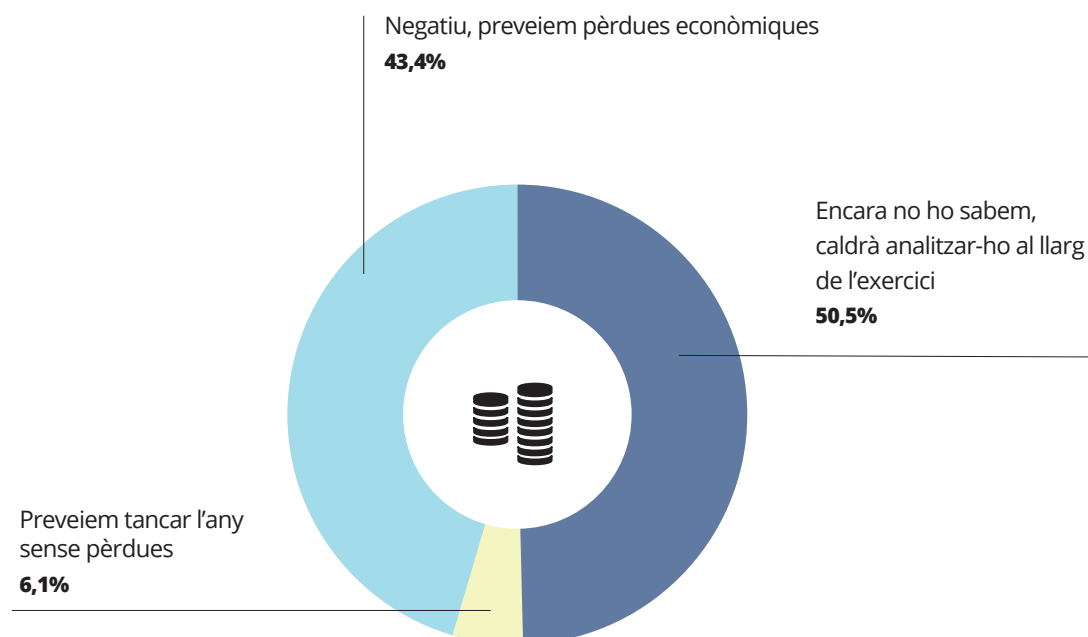
- El 91,6% de les entitats preveu que haurà de reformular el seu pla de treball i pressupost plantejat per 2020, sigui parcialment (71,5%) o totalment (20,1%); en canvi, el 8,4% afirma que les seves previsions no es veuran afectades.
- Les entitats del Tercer Sector Social es troben en un escenari d'incertesa respecte a l'impacte econòmic que la pandèmia pot suposar per a elles. En data de juny 2020, el 50,5% de les entitats analitzaran l'impacte econòmic al llarg de l'any, mentre que el 43,4% auguren un impacte negatiu amb pèrdues econòmiques. Per últim, només el 6,1% de les organitzacions del sector preveu tancar l'any sense pèrdues.
- El pressupost previst pel 2020 a 1 de gener de 2020 s'ha reduït de mitjana un 10,4% al primer semestre de 2020.
- S'estima que els sobrecostos de les entitats amb motiu de la pandèmia sumen pràcticament 84 milions d'euros i han estat invertits en especial en materials de protecció, un total de 46 milions (55,1%), i en contractació de personal, pràcticament 24 milions (28,7%).
- Pel que fa a la pèrdua d'ingressos, s'estima que les entitats del Tercer Sector Social han deixat de guanyar més de 593 milions d'euros, en especial a causa d'activitats tancades o suspeses i a causa de la suspensió de contractes, que suposen gairebé 554 milions (93,4%).
- En relació amb la suspensió de contractes, del total de contractes suspesos parcialment el 85,4% procedeixen dels ajuntaments, el 4,1% dels consells comarcals, el 7,0% de la Generalitat de Catalunya i el 3,5% d'altres administracions públiques. Respecte als contractes suspesos totalment, el 63,5% procedeixen d'ajuntaments, el 30,0% de la Generalitat de Catalunya, el 6,1% dels consells comarcals i el 0,4% d'altres administracions públiques.
- Més de la meitat de les entitats del Tercer Sector Social disposaven de factures pendents de cobrar a 1 de maig de 2020, concretament el 60,3% de les entitats.
- L'import total de les factures vençudes pendents de cobrar per les entitats ascendeix a més de 162 milions d'euros, el 62,5% procedent de la Generalitat de Catalunya amb un import superior als 101 milions.

- Dins d'aquest escenari de pandèmia, el 34,0% de les entitats va percebre alteracions en els terminis de pagament de les factures, concretament el 65,8% de les entitats ha percebut un augment dels terminis de pagament de les factures i el 59,4% dificultats en la presentació de les factures. Per contra, el 15,5% considera que han disminuït els terminis de pagament de les factures i el 12,5% ha percebut altres alteracions, sense especificar quines.
- A banda de les factures pendents, l'import de les subvencions executades i justificades pendents de primer semestre de 2020 s'estima que ascendeixen a gairebé 94 milions d'euros, dels quals més de 70 milions corresponen a subvencions de la Generalitat de Catalunya, xifra que representa el 75,2% del total de subvencions pendents de cobrament.
- La paralització econòmica provocada per la pandèmia va provocar que les entitats utilitzessin diferents mecanismes financers per fer-li front. El 58,9% de les entitats va utilitzar fons propis, el que mostra l'enfortiment del sector que disposava de recursos per fer front a una situació com la pandèmia.
- D'altra banda, el 35,3% va demanar un préstec a curt, mig o llarg termini, l'1,4% fons solidaris o de contingència generats des de l'Economia Social i Solidària, i el 19,7% altres instruments com campanyes de captació de fons, pòlisses o donatius principalment.
- Les entitats financeres utilitzades per accedir a aquests recursos financers van ser la banca convencional com a primera opció (63,2%) seguida de la banca ètica (26,3%), banca cooperativa (14,0%) i altres instruments financers (7,0%).

Afectació de la pandèmia al pla de treball i pressupost previst pel 2020

Impacte econòmic en les entitats (la consulta es fa durant el 2n trimestre)

Evolució de la previsió del pressupost d'ingressos del 2020

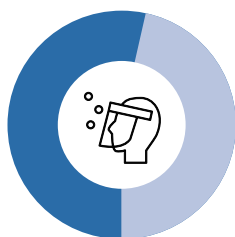
1 gener 2020

Segon trimestre 2020

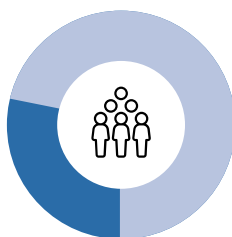
↓ -10,4%

Sobrecostos de les entitats

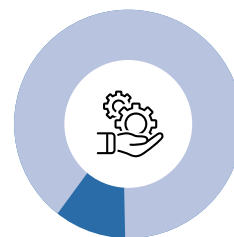
55,1%

Material de protecció

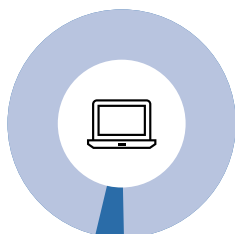
28,7%

Contractació de personal

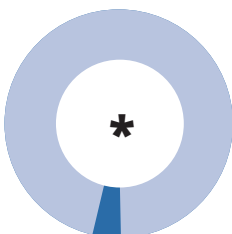
9,6%

Contractació de serveis professionals específics

3,4%

Material per facilitar teletreball

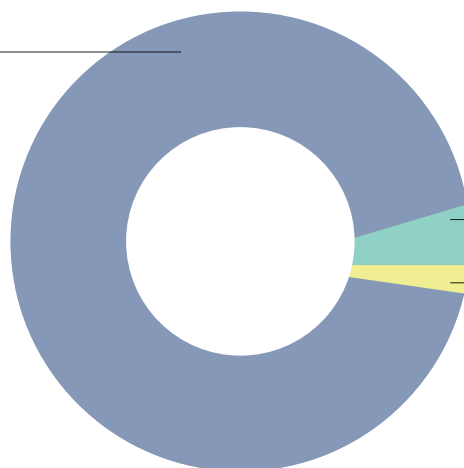
3,2%

Altres*

* Altres: alimentació, neteja, cost de les baixes laborals, ERTO, PCR

Causas de la pèrdua d'ingressos

Activitat tancada o
suspena i suspensió de contractes
93,4%

Places privades buides
4,3%

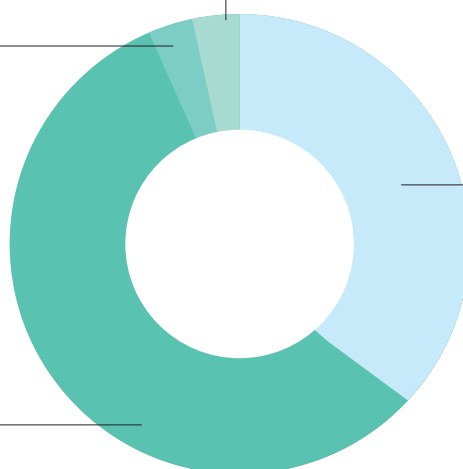
Altres*
2,3%

* Altres: suspensió de subvencions

Òrgans contractants de les entitats en el moment que es va dictaminar l'estat d'alarma

Consells comarcals
3,4%

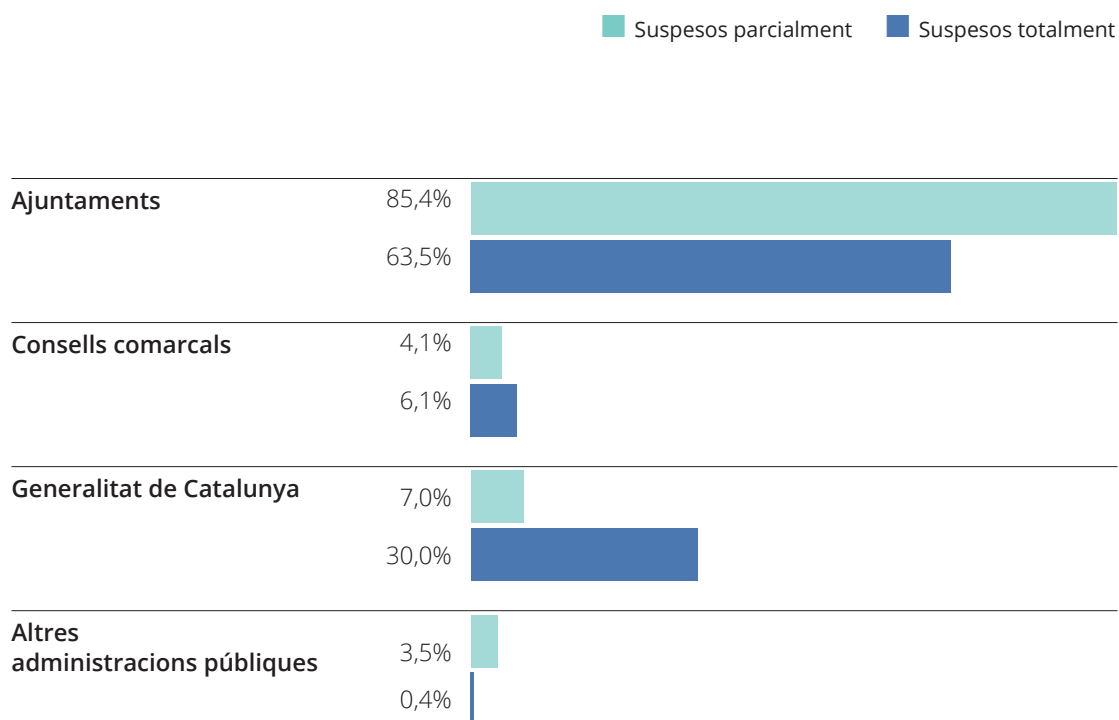
Altres administracions
públiques
4,4%

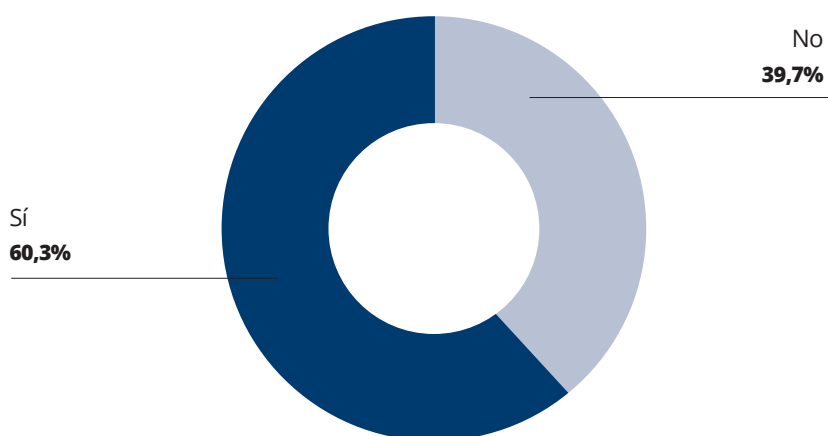
Generalitat de Catalunya
34,6%

Ajuntaments
57,6%

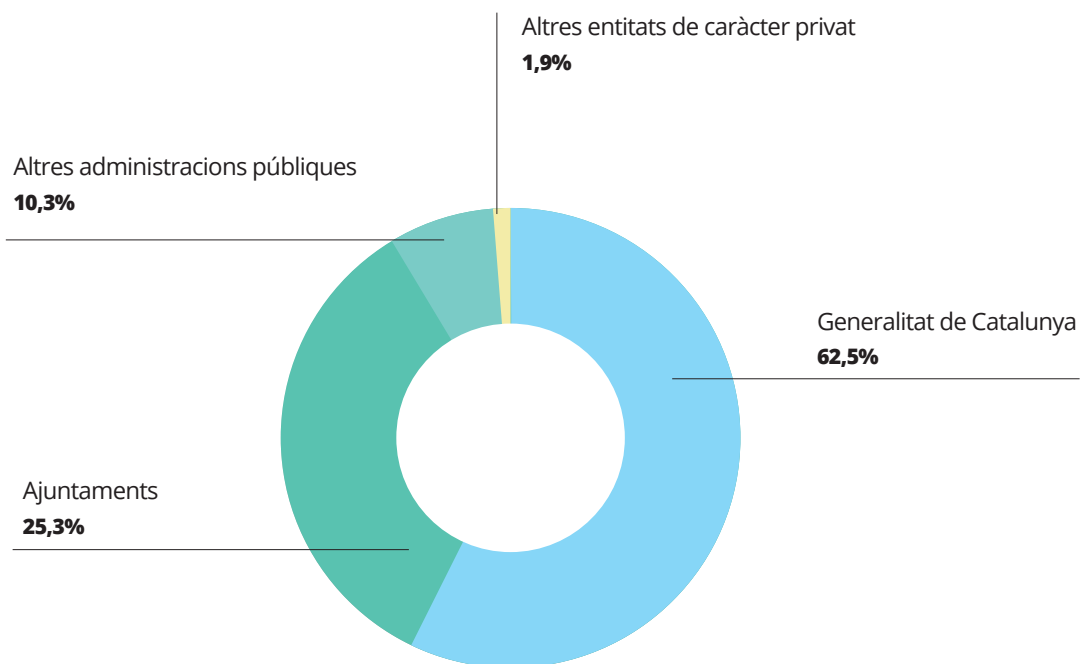
Suspensió de contractes segons administracions contractants

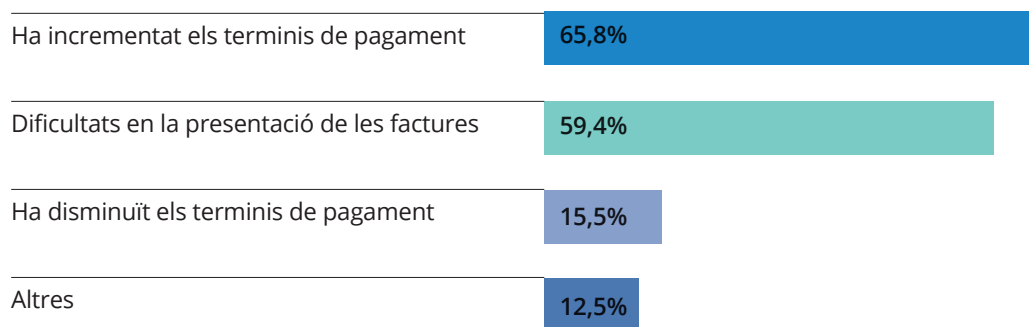
Entitats amb factures vençudes pendents de cobrament a 1 de maig de 2020

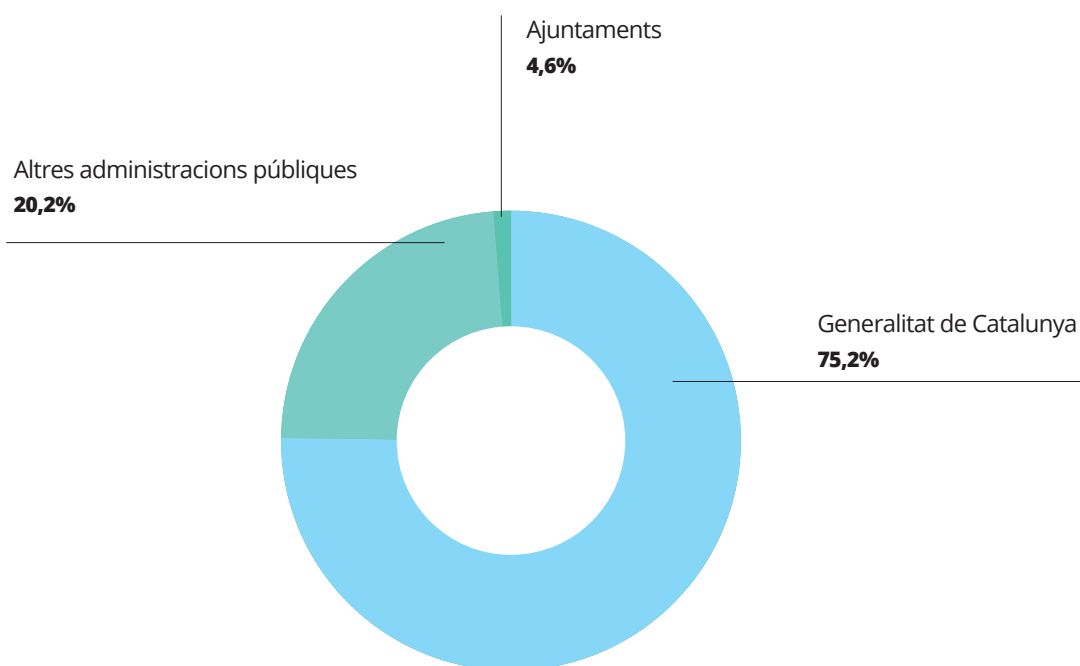
Factures pendents de cobrar a 1 de maig de 2020 segons organisme

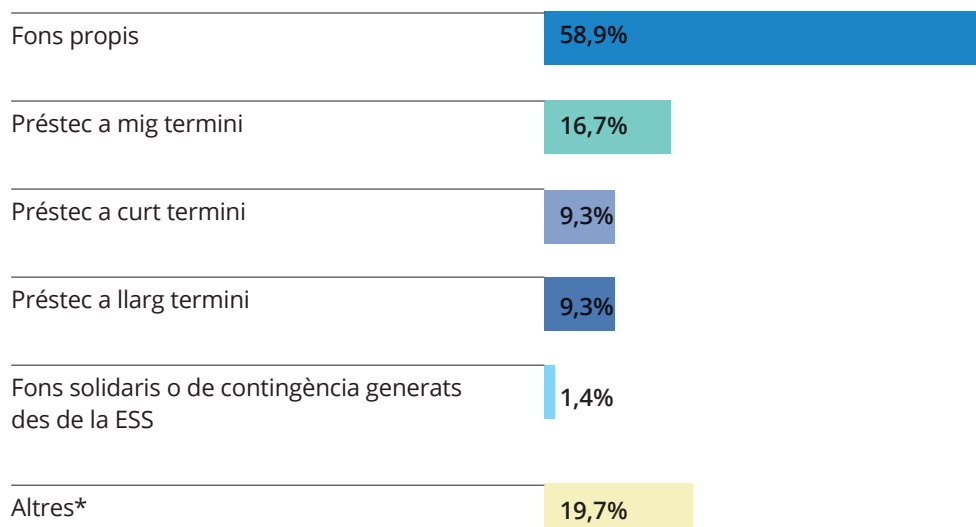
Alteracions en els terminis de pagament de les factures

Subvencions executades i justificades pendents de cobrar al primer semestre de 2020 segons organisme

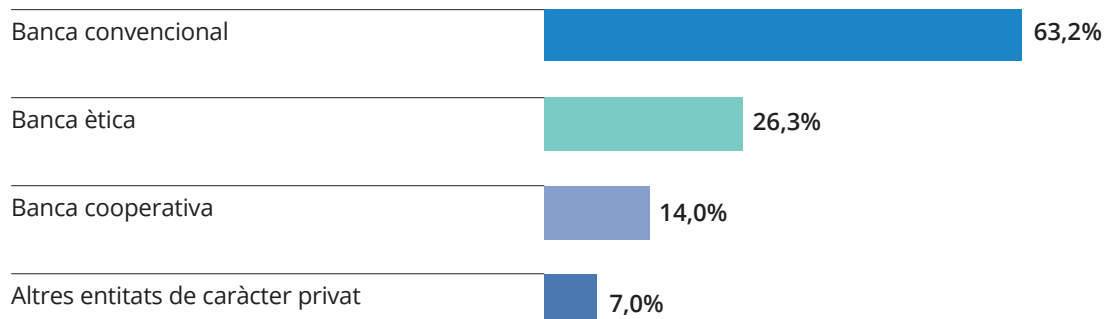

Instrumentos financieros utilizados para paliar la paralización económica

*Altres: campanyes de captació de fons, pòlisses o donatius principalment

Entitats financeres utilitzades per accedir a recursos financers

Preveiem tancar en negatiu per la incertesa de si es cobriran aquests sobre costos que ha suposat la Covid-19, i que són grans.

Tot i haver sortit una línia d'ajuts que sembla que permetrà una part dels sobre costos, és una part molt minsa, perquè els sobre costos no són només els EPI, són molts d'altres, com per exemple les baixes laborals.

L'increment de mòduls dels serveis que estaven per línies de subvenció del 2019 encara no s'ha pagat, deuen diners d'un increment que es va produir al 2019, abans de la pandèmia, i això és molt greu.

L'afectació econòmica és un tema que mai es veu reconegut. No es reconeix l'impacte dels retards en els pagaments, en el sentit de poder imputar els interessos de demora.

Nosaltres tenim encara subvencions per cobrar de justificacions de l'any 2018.

8

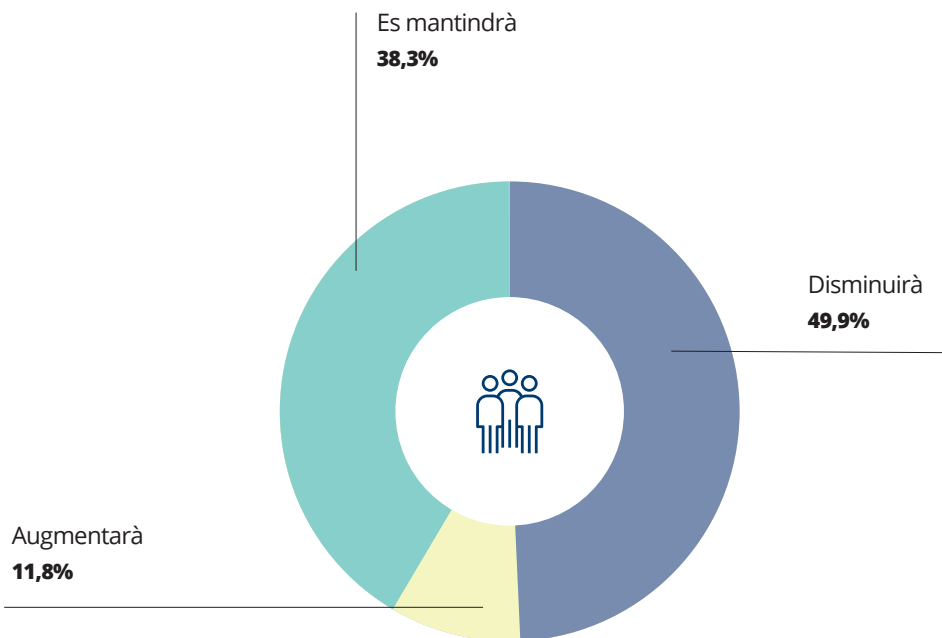
Mesures de suport i reptes de futur

L'any 2020 ha estat molt marcat per la incertesa. Afrontar la Covid-19 ha estat un esforç col·lectiu sense precedents. Ens trobem davant un nou escenari que ens planteja nous reptes i oportunitats de millora.

IDEES CLAU

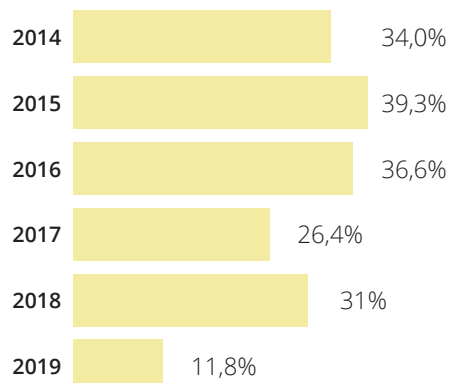
- El 49,9% de les entitats creuen que l'ocupació disminuirà en els mesos vinents, 46 punts superiors a la percepció de disminució de l'edició anterior.
- Les entitats del Tercer Sector Social consideren primordial crear ajuts directes i específics per compensar els sobre costos i les pèrdues econòmiques derivades de la crisi (69,4%). També apunten a la necessitat d'incrementar la partida econòmica de la Generalitat de Catalunya dirigida a serveis socials i d'atenció a les persones en els pressupostos 2020 (57,6%) i garantir el pagament de les factures pendents dels serveis i imports corresponents a subvencions executades i justificades per front a la Covid-19.
- Les mesures que proposen com possibles mesures que podria impulsar o reforçar el mateix Tercer Sector Social són el treball en xarxa i la incidència política principalment.
- Cal remarcar que les administracions públiques ja han efectuat diferents mesures i/o ajust per les entitats durant tot el transcurs de 2020. Durant el discurs del grup de discussió es va preguntar sobre la percepció d'aquests ajuts per part de les entitats i els resultats van apuntar a la necessitat d'aquestes mesures, però amb la consideració que es queden curtes i no resolen les necessitats del sector en el seu conjunt.

Percepció de l'evolució de l'ocupació en els pròxims mesos

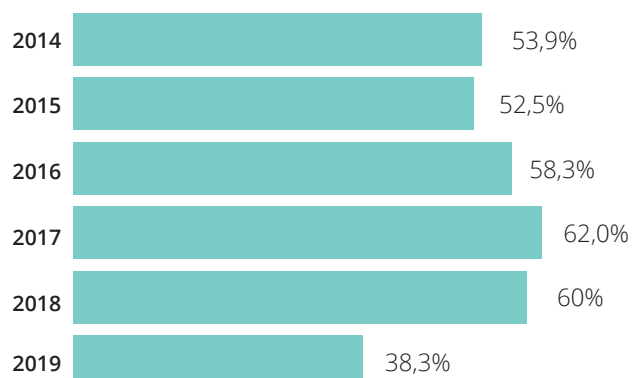

Evolució en la percepció de l'ocupació

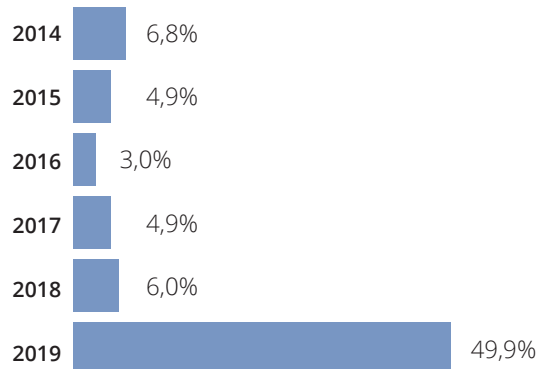
Augmentarà

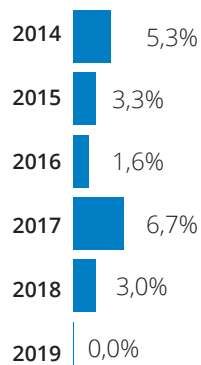
Es mantindrà

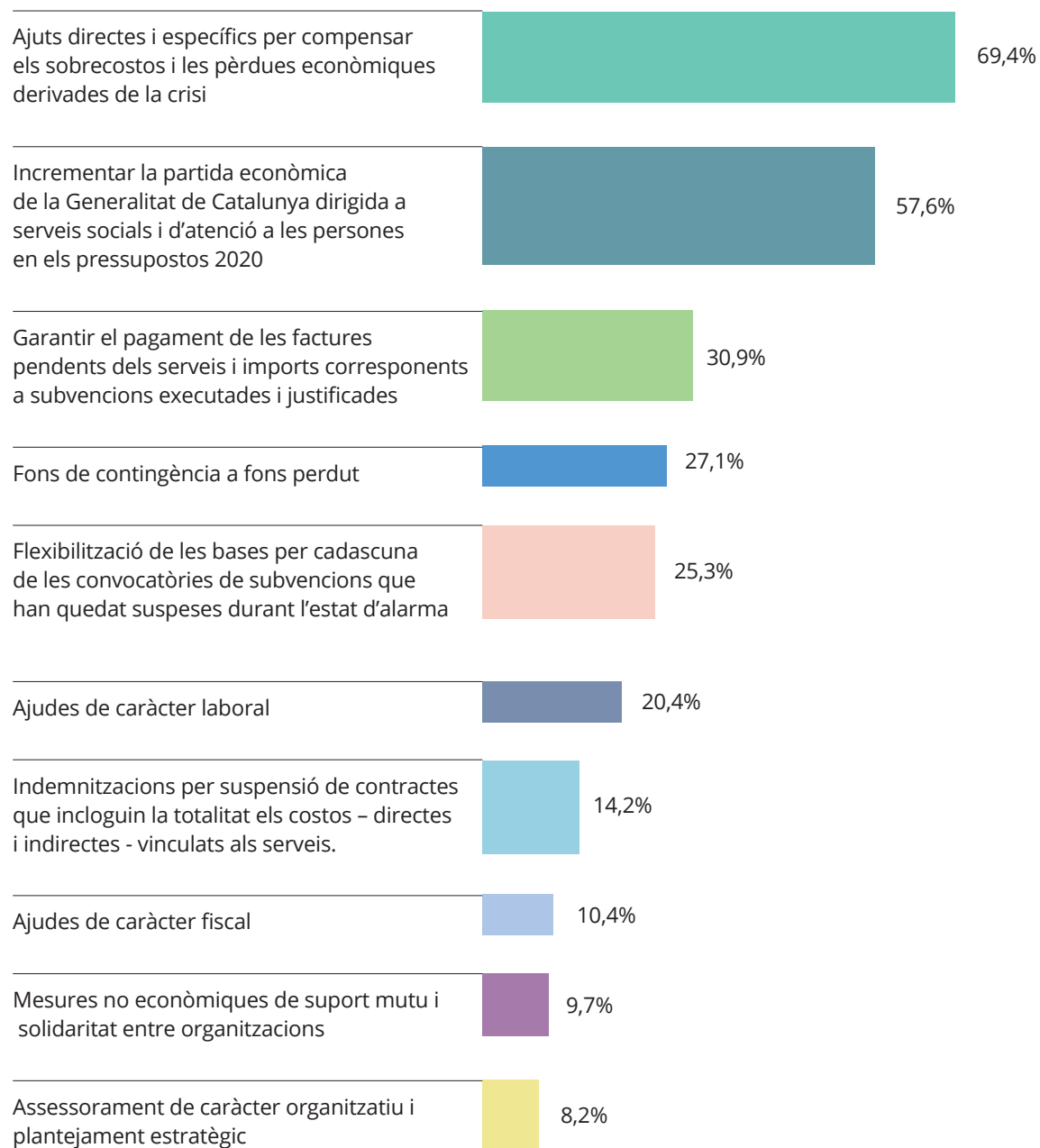
Disminuirà

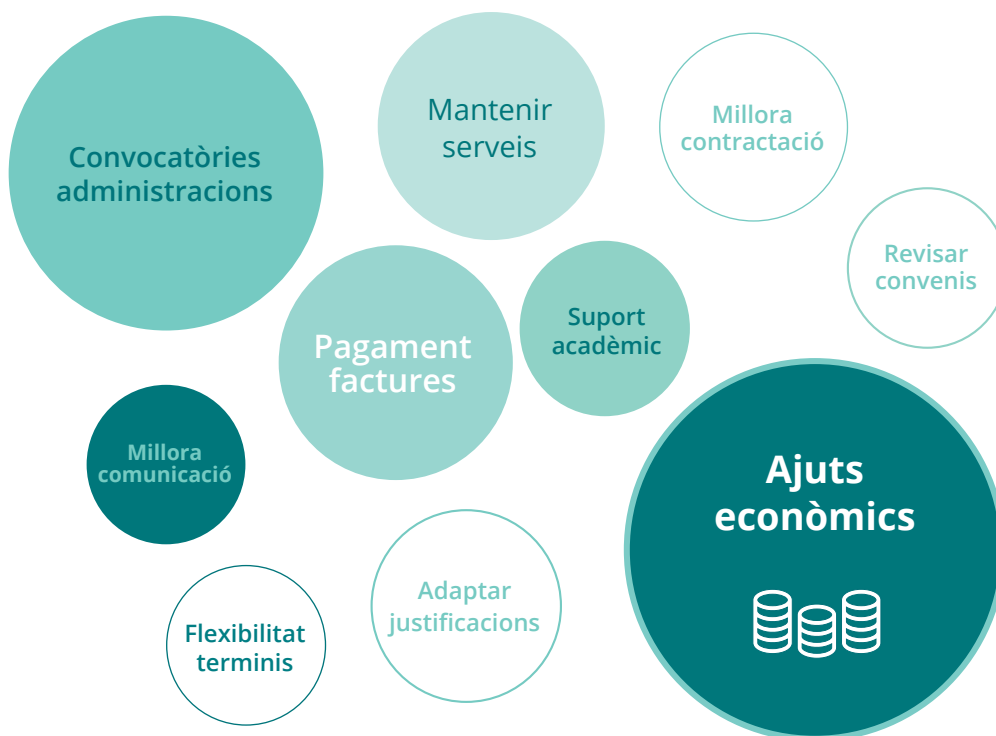
NS/NC

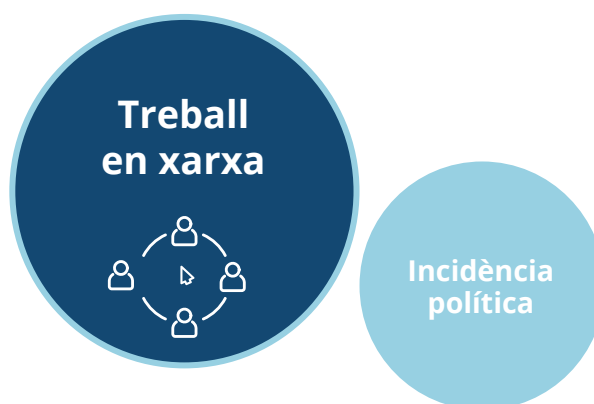
Mesures que les entitats consideren més necessàries per fer front a la situació actual i futura de la seva organització a causa de la Covid-19.

Propostes prioritàries de suport per part de les administracions per fer front a la crisi

Propostes prioritàries a impulsar des del propi sector per fer front a la crisi

Qualsevol ajut és important i necessari, però els ajuts que s'estan impulsant per part del Govern són parcials - no abasten el conjunt del sector - i no cobreixen totes les necessitats.

Els ajuts per les activitats d'estiu en l'àmbit del lleure educatiu no s'han cobrat encara (finals de novembre) i els ajuts per poder compelementar els professionals en ERTO en l'àmbit dels menjadors escolars tampoc s'han cobrat.

Els ajuts són lineals i iguals per a tothom sense tenir en compte les necessitats específiques. [...] Hauria d'haver-hi uns criteris d'avaluació i que poguessin valorar.

Anuari 2020 Especial Covid-19

Impacte econòmic, laboral i organitzatiu al Tercer Sector Social de Catalunya

Barcelona, desembre del 2020

Edita:

**La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya
(La Confederació)**

C. València núm. 3-B, planta -1 (local).
Barcelona 08015

info@laconfederacio.org

www.laconfederacio.org

Coordinació:

Laia Grabulosa i Gemma Huerta

(La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya)

Equip:

Montse Fernández, Laia Otero i Cintia Guerrero
(Observatori del Tercer Sector i la Societat Civil)

Disseny gràfic i maquetació:

Natàlia González

www.nanots.cat

Elaborat per:

PROMOU:

AMB EL FINANÇAMENT DE:

ELABORAT PER:

PROMOU:

AMB EL FINANÇAMENT DE:

